

Inddragelse og anerkendelse
af unge i kommunalt regi -
Behøver det være så svært?

Sarah Ophelia Møss

10. Semester

2018

Vejleder Merete Monrad

Anslag: 123.350

TAK

Et stort tak til de fantastiske unge mennesker der har delt deres tanker med mig, både under interviewene samt det utopiske fremtidsværksted. Ligeledes en tak til MyndighedsCentret i Randers. Ledelsen der for det første sagde ja til at lade mig lave mit specialeprojekt hos dem, og hele afdelingen som har bakket op om projektet fra start til slut.

“Aktionsforskningens projekt er at skabe forandring i den retning, som deltagerne ønsker.”
(Laursen 2012)

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	3
Kapitel 1: Introduktion	5
Indledning	5
Problemfelt	6
Idé og tese	6
Problemformulering	7
Undersøgelsesspørgsmål	7
Fire nedslag	8
No 1	8
No 2	10
No 3	11
No 4	12
Unge i Randers	13
Formål	14
Beskrivelse af feltet	14
MyndighedsCentret (tidligere Familieafdelingen)	14
Ungebasen	15
De unge	15
Kapitel 2: Analytisk ramme	16
Teoretisk begrebsapparat	16
Indledning og teoretiske overvejelser	16
Axel Honneth	16
Kritik og nomativitet	16
Anerkendelsen & krænkelsen	18
Aktionsforskning	20
Det utopiske fremtidsværksted	22
Metodik	23
Feltarbejde	24
Empiri	25
Valget af den kvalitative metode	25
Empiri, produktion	25
Interviewguide	26

De interviewede	26
Empiri, den praktiske gennemførelse	27
Værkstedet	28
Empiri, bearbejdning	33
Generaliserbarhed	33
Etik, validering og reliabilitet	34
Kapitel 3: Analyse	35
Opbygningen af analysen	35
DEL 1	37
Forplejning	37
Stemning	39
Det fysiske rum	41
Inddragelse	47
DEL 2	50
Forplejning, stemning, rum og inddragelse - hvorfor er det så vigtigt?	50
DEL 3	55
Et rum for anerkendelse	55
Ekspressiv anerkendelse	59
Konklusion	62
Diskussion	63
Abstract	65
The method	66
The conclusions	66
Litteratur	68
Udgivelser	68
Links	70

Kapitel 1: Introduktion

Indledning

Dette speciale kommer som en naturlig forlængelse af mit bachelorprojekt (Møss 2016) hvor jeg advokerede for en mere konkret inddragelse af borgerne i deres egen sag hos kommunen. Min primære empiri bestod her i interview med fire borgere der alle havde været i et livslangt "samarbejde" med de kommuner de havde boet i. Ingen af dem var, efter egen oplevelse, nogensinde blevet spurgt til hvad de selv syntes at have behov for og støtte til. Til tider gik de bevilgede foranstaltninger direkte mod deres egne ønsker. Projektet sluttede med konstruktionen af en model, en "videnstrekant", der rent teoretisk lagde op til et øget samarbejde samt gensidig inddragelse mellem forsker, praktiker og bruger. Jeg vil ikke komme nærmere ind på dette her, men værende allerede meget inspireret af aktionsforskningens meget inddragende tilgang til forskning, blev jeg det i endnu højere grad efter at have både hørt de fire borgeres beretninger samt arbejdet med deres mange udsagn analytisk.

Et år senere var jeg i praktik ved Randers Kommunes MyndighedsCenter, hvor jeg gennem seks måneder kom meget tæt på selve afdelingen, både medarbejderne, lederne, borgerne gennem et stort antal observationer til diverse møder på kryds og tværs af afdelingen, samt gennemførte fire forskellige undersøgelser hvilket gav mig en fornemmelse for alle de nævnte aktører plus samspillet med resten af feltet, fx pårørende til de borgere der kom i afdelingen og andre afdelinger på børne- og familieområdet i Randers Kommune.

Da et vellykket praktiksamarbejde mellem Randers Kommunes MyndighedsCenter åbnede op for også et samarbejde om også et specialeprojekt øjnede jeg muligheden for at gennemføre et reelt aktionsforskningsprojekt med min primære interessefelt, socialt underprivilegerede børn og unge, i fokus. Det vil sige gennemføre et projekt med et forandrende sigte og reel inddragelse af en gruppe borgere.

Problemfelt

Idé og tese

Ideen til dette specialeprojekt opstod som nævnt ovenfor under mit praktikforløb i MyndighedsCentret, på daværende tidspunkt kaldet Familieafdelingen, under en større spørgeskemaundersøgelse jeg gennemførte i afdelingen omhandlende inddragelse - Borgerinddragelses-undersøgelsen.

Målet var, at få tydeliggjort nogle tendenser i forhold til hvad der gik godt og hvad man eventuelt kunne forbedre i mødet mellem borger og socialrådgiver/afdelingen. Der blev indsamlet 195 udfyldte spørgeskemaer på tværs af afdelingen i løbet af hele marts måned 2017.

Efter de første par uger var gået med løbende analyse af spørgeskemaerne, blev det tydeligt, at besvarelserne i de skemaer der kom retur fra Ungeteamet, havde en anden karakter end de øvrige indsamlede skemaer. De unge ytrede i mindre grad end borgerne der gik til møder i resten af afdelingen, hvad de synes var henholdsvis godt og skidt og der var mange kommentarer som fx "det gode er, at det varede kortere end sidst".

En tese om at de unge havde ligeså meget på hjerte som børn og voksne, men potentielt havde brug for en anden måde at kommunikere deres irritationer og glæder igennem, begyndte at tage form.

Jeg anser det for værende problematisk, at de unge tilsyneladende ofte var afvisende eller utrolig fåmældte i samtalerne med deres rådgivere, ikke lod til at blive imødekommet i basale behov som at få nok at drikke eller kunne holde en pause i samtalen, at de ikke oplevede at have indflydelse på den måde kommunikationen mellem dem selv og afdelingen foregår (egne observationer i afdelingen samt de gennemførte undersøgelser).

Der står i Serviceloven § 46, stk 3. "Støtten skal bygge på barnets eller den unges egne ressourcer og barnet eller den unges synspunkter skal altid inddrages med passende vægt i

overensstemmelse med alder og modenhed.”. Der står altså helt tydeligt at børn og unge skal inddrages i deres egen sag, og man kan problematisere om de gør det i høj nok grad. Der står yderligere i § 19 at “Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at de opgaver og tilbud, der omfatter børn, unge og deres familier, udføres i samarbejde med forældrene og på en sådan måde, at det fremmer børns og unges udvikling, trivsel og selvstændighed.”. Jeg fik en oplevelse af, at det ikke var i høj nok grad under mit ophold i afdelingen og dette tager dette specialeprojekt sit udgangspunkt i.

Problemformulering

Min tese, som er afstedkommet igennem min praktik i MyndighedsCentret i Randers kommune, hvor jeg blandt andet har observeret til en række møder med unge, er, at de unge har en række ting de mistrives i, når de går til møder i MyndighedsCentret i Randers Kommune. Denne række ting, mangelfuld forplejning, kommunikation og omsorg, medfører potentielt at de unge ikke bliver inddraget passende i forhold til at blive inddraget i egen sag jævnfør paragraf 19 og 46 i Serviceloven.

Hvordan opleves det praktiske møde af de unge 15-17 årige der går til møder i Randers Kommunes MyndighedsCenter på baggrund af et tvungent/nødvendigt samarbejde med afdelingen?

Undersøgelsesspørgsmål

- Hvordan er de unge, der har deltaget i dette specialeprojekts oplevelse af samarbejdet med deres socialrådgivere? Dette spørger jeg om, for at få et indblik i de unges oplevelse af samarbejdet.
- Hvilke udfordringer oplever de ved at komme til møder i afdelingen? Dette spørger jeg om for at blive klogere på, om de unge mener, der er noget at kritisere i samarbejdet.

- Hvad oplever de ville gøre det til en bedre oplevelse (i fald der er noget at forbedre)?
Jeg vil gerne undersøge hvorvidt afdelingen kan forbedre deres sagsbehandling
forhold til at inddrage de unge mere relevant.

Fire nedslag

Jeg vil i det følgende lave fire nedslag på tidligere undersøgelser på feltet. Først to af artiklerne fra Sophie Danneris' Ph.d. afhandling 'Er du klar til at arbejde' fra 2016, der kredser om beskæftigelsespolitik og voksne borgeres oplevelse af samme. Den første af Danneris bærer samme navn, 'Er du klar til at arbejde, hvor den anden er skrevet med Dall, 'Meningsfuldhed i beskæftigelsesindsatsen'. Begge bygger således på data fra nævnte Ph.d. projekt.

Det tredje nedslag er Margarethe Järvinen, 'Fra klientgørelse til selvforvaltning – socialt arbejde med etniske minoritetsklienter', som igen relaterer sig til den voksne borgers egne oplevelser i "samarbejdet" med systemet. Sidst er det Andersen, Brandt & Uggerhøj, 'Inddragelse i praksis - En undersøgelse af unges inddragelse i sagsbehandling og familiearbejde i Aalborg kommune', som sætter fokus på de unge borgere men uden at inddrage de unges eget perspektiv.

Det sidste er netop det videnshul som denne rapport gerne skulle bidrage til at dække. De unges egen stemme i forhold til det praktiske møde med systemet.

No 1

Ph.d. afhandlingen af Sophie Danneris (2016) 'Er du klar til at arbejde, er interessant i denne sammenhæng, da der sættes fokus på feltet og de udfordringer der opstår i samarbejdet mellem et meget bureaukratisk opbygget system og en borger med begrænsede handlemuligheder.

Datagrundlaget for afhandlingen er et kvalitativt forløbsstudie med interview, lydoptagelser og observationer. Danneris fulgte 25 kontanthjælpsmodtagere gennem to år der var vurderet aktivitetsparate af systemet og afhandlingen fokuserer på de 25 borgeres oplevelse

af dels samarbejdet med systemet men også som genstand for den, på daværende tidspunkt, førte beskæftigelsespolitik

(<http://vaeksthusets-forskningscenter.dk/publications/phd-afhandling/>).

I de to artikler jeg her kort nævner fører Danneris først bevis for *at* "der er noget galt" og dernæst *hvordan* det er galt.

I artiklen der bærer samme navn som selve afhandlingen, 'Er du klar til at arbejde', kommer Danneris ind på beskæftigelsespolitikken overordnet set og hvordan denne politik opleves af borgerne der bliver bedt om at indordne sig under den. Hun argumenterer, at borgernes stemme ikke bliver hørt, og hvorledes det kan være utrolig svært at skulle forholde sig til de løbende ændringer på området. At skulle være "genstand for en reformtsunami, der gang på gang har ændret på de regler og rammer, hvorunder disse borgere skal agere og søge at være aktive i deres forløb mod arbejdsmarkedet." (Danneris, 2016:20).

Hun pointerer at den form for viden, der kan genereres, hvis man tager borgerne med på råd er både anderledes og meget værdifuld og har et stort potentiale hvis man formår at betragte borgerne som "kritiske kompetente aktører" (Danneris, 2016:20). Danneris fremhæver at der er nogle "oversættelsesprocesser og modsatrettede bevægelser" i gang på feltet, som er både vigtige og nødvendige (2016:20).

Hun argumenterer at grundet de mange reformer og konstante ændringer på feltet 'socialt arbejde', er det essentielt både at forholde sig til om disse tiltag bærer noget positivt med sig, om arbejdsløse eksempelvis kommer i arbejde, men også at være opmærksom på hvilken effekt det har på de mennesker som en genstand for ændringerne.

"Arbejdsmarkedsparathed blandt denne målgruppe af ledige bør betragtes som en noget flydende, der ikke har en fast form men løbende forandres over tid. Som noget der skabes i samspillet mellem borgeren og systemrepræsentanten. I matchet mellem den enkelte borger og en konkret virksomhed. I den faktiske kontekst, hvor borgerens Arbejdsmarkedsparathed forandres over tid problemstillinger, hverdagsliv og aktuelle situation tages med i betragtning. Til det formål er det vanskeligt at

forestille sig en 'one size fits all'-model, som kan imødekomme dette." (Danneris, 2016:24)

Det kræver tilsyneladende mere og mere af socialarbejderne og af systemet. Danneris lægger op til en større individualitet i sagsarbejdet, som vi ser i citatet ovenfor.

No 2

Den næste artikel 'Meningsfuldhed i beskæftigelsesindsatsen', af Dall og Danneris, lægger sig i forlængelse af den første. Artiklen er relevant i denne problemstilling da den sætter lys på selve borgeroplevelsen. Hvorvidt det opleves meningsfuldt at være den omtalte genstand for de politikker, der er på spil på området. Og hvordan borgerens oplevelse af meningsfuldhed adskiller sig fra systemets.

De giver borgeren en stemme i debatten, hvilket er det jeg søger at gøre for og med de unge borgere, der er i et samarbejde med Randers Kommune. Disse unge er ligesom kontanthjælpsmodtagerne i Dall og Danneris' artikel i en udsat position hvor der ikke er en naturlig mulighed for at udtrykke sig kritisk over de respektive samarbejder.

Danneris og Dall beskriver her:

"hvordan den meningsfulde beskæftigelsesindsats kan forstås. Det gør vi med afsæt i langtidsledige borgeres fortællinger om deres beskæftigelsesforløb, som holdes op imod det, vi kan forstå som værende meningsfuldt ud fra den institutionelle og politiske kontekst." (Danneris & Dall, 2016:42).

Datagrundlaget er det samme som nævnt ovenfor, mere specifik 85 interview med 25 borgere og lydoptagelser fra 13 møder (Danneris & Dall 2016:42). De to forskere tager i artiklen udgangspunkt i oplevelserne hos en enkelt borger, hvilket fungerer som et eksempel på baggrund af den samlede pulje ytringer vedrørende tiltag og indsatser samt sagsbehandling overordnet set.

Artiklens konklusion er, at det altoverskyggende og indviklede bureaukrati der hersker på feltet stiller sig i vejen for den meningsfulde indsats som alle involverede parter ønsker. Afslutningsvis opfordrer artiklen til, at der generelt lyttes mere til borgernes oplevelser og perspektiver (Danneris & Dall 2016:47).

No 3

I den analyse Margaretha Järvinens har gennemført, og som danner grundlag for hendes bogbidrag fra 2007, 'Fra klientgørelse til selvforvaltning - socialt arbejde med etniske minoritetsklienter', er det igen mødet mellem den udsatte borger og "systemet" der er i fokus.

Den er brugbar i relation til dette speciale, da der også her er en forskel på hvad de kommunale instanser ønsker og hvad borgerne måtte ønske.

Datagrundlaget for analysen er en gennemgang af 100 klientjournaler og interview med 16 socialarbejdere (Järvinen 2007:94).

Omdrejningspunktet er langtidsarbejdsløse etniske minoritetsklienter og deres samarbejde med systemet. Både det konkrete møde og hvordan dét udspiller sig, men også de bagvedliggende strukturer.

Järvinen beskriver hvordan "systemet" ønsker en "selvstændig- og ansvarliggørelse" af borgerne, hvorimod borgerne gerne vil have lov at bestemme over deres tid og dages indhold selv. Det er tydeligt meget modsatrettede ønsker, der er på spil, hvilket skaber en del splid mellem aktørerne.

Bogbidraget tager udgangspunkt i socialarbejdernes beskrivelser af borgerne samt egne holdninger til feltet hvilket kun giver det halve billede. Det tydeliggør hun her:

"Det skal her betones, at hele artiklen er baseret på socialarbejdernes beskrivelser (i interview og journaler) af klienternes problemer, behov og ressourcer. Møderne mellem klienter og system – og de konflikter, som nogle gange opstår i disse møder – ville nok være beskrevet på en anden måde, hvis artiklen tog udgangspunkt i klienternes oplevelser og synspunkter." (Järvinen 2007:95)

Järvinen har lavet adskillige andre bidrag til litteraturen på dette felt ofte i samarbejde med Nanna Mik-Meyer.

No 4

Det sidste nedslag vedrører sig en undersøgelse gennemført af Maja Lundemark Andersen, Lene Ingemann Brandt og Lars Uggerhøj. Deres undersøgelse er interessant for dette projekt da de også her arbejde med unge borgere, der går til møder i en afdeling tilsvarende MyndighedsCentret i Randers. Den er bygget på datamateriale fra et uafsluttet Ph.d. projekt ved Aalborg Universitet, en intern rapport ved Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen i Aalborg samt yderligere datamateriale samlet ind i forbindelse med deres egen undersøgelse fra 2015-2016: 'Inddragelse i praksis - En undersøgelse af unges inddragelse i sagsbehandling og familiearbejde i Aalborg kommune'. Det samlede datagrundlag er således indsamlet over en længere periode og rummer en lang række interview samt observationer.

I modsætning til de øvrige nævnte undersøgelser, omhandler denne *unge* borgere og deres praktiske samarbejde med systemet. Dog har denne undersøgelse, i tråd med Järvinens, heller ikke fokus på borgernes egne synspunkter

Metoden er parcipatorisk praksisforskning, et samarbejde mellem forskere og det praktiske felt (4f), og undersøgelsen kredser om nogle hovedemner: dels praktisk inddragelse i form af dagsordener og mødereferater udarbejdet i fællesskab, fællesformuleringer, formidling af mødets koncept, samt inddragelse af de unges eget netværk. Dels fokus på den konsekvens det har for borgeren når en sag overdrages fra en socialrådgiver til en anden samt dokumentation i den forbindelse. Derudover løbende refleksion over temaet "inddragelse" fra socialrådgivernes og deres ledes side.

Der arbejdes i rapporten med en "deltagelsesstige", som er udarbejdet på baggrund af diverse lignende redskaber fra tidligere forskning.

Undersøgelsens konklusion er, at alle ønsker mere reel inddragelse af de unge borgere, hvis forhold undersøgelsen har forholdt sig til, men at det kan være udfordrende at praktisere

denne inddragelse. Til trods for at der ved undersøgelsens start blev vedtaget, parterne imellem, at der skulle gøres meget ud af dette medens undersøgelsen stod på, viste observationsstudierne at det ikke slog igennem i praksis. Forskerne oplevede også, at der var meget stor forskel på, hvordan de enkelte socialrådgivere forvaltede "inddragelse" i mødet med de unge, og at der herskede en form for "tilfældighed" i den henseende. Rapportens forfattere pointerer, at der er potentiale for mere ensartethed samt en højere grad af transparens både socialrådgiverne imellem samt mellem afdelingen/socialrådgiverne og de unge (22).

Undersøgelsen gennemført i Aalborg Kommune tager udgangspunkt i den tolkning som forskerne har foretaget på baggrund af observationer og analyser. Som forfatterne selv påpeger:

"Vi har ikke undersøgt de unges perspektiv. Undersøgelsens ramme har kun tilladt et blik ind i, hvad der foregår på forskellige udvalgte møder og alene tolket gennem vores briller som forskere. Observationerne og analyserne møder nu forvaltningens professionelle og ledere og bliver dermed diskuteret og tolket igen. Derimod møder de ikke de unge og deres forståelser og tolkninger. Vi ved således ikke, om de unge oplever dette på samme måde, som vi tolker dem. Det er dermed også denne undersøgelses største svaghed – især når de unges inddragelse har været omdrejningspunktet." (25)

Unge i Randers

Det der går igen i al den fremhævede litteratur, er, at undersøgelserne tager udgangspunkt i de strukturelle vinkler og perspektiver og på sin vis tager udgangspunkt i status quo. Her adskiller aktionsforskningen og min gennemførte undersøgelse sig, ved at tage udgangspunkt i et friere sæt muligheder og invitere de unge ind i et rum, hvor de i bred udstrækning er relativt fri til at sige og mene mere og andet end det systemet ønsker. Fokus har udelukkende været på de unge, og dette sammenholdes ikke i nogen som helst grad med hvad systemet måtte mene og ønske. Min undersøgelse, som vi når frem til om lidt, handler kun om de unges stemme.

Formål

Formålet med dette speciale har således været, via aktionsforskningens fremtidsværksted, at give de unge borgere, der er i et nødvendigt og/eller tvungent samarbejde med Randers Kommunes MyndighedsCenter (tidligere Familieafdelingen), i endnu højere grad end nu, en "stemme" i egen sag.

Det endelige mål er efterfølgende, at der kan afholdes møder med de unge, der i større udstrækning foregår på de unge borgeres præmisser med større anerkendelse af deres ønsker og behov samt og derved mere reel inddragelse. Tesen om, at der ligger et potentiale heri, opstod som nævnt under min praktikperiode i afdelingen under mit ottende semester i arbejdet med analysen af blandt andet en større spørgeskemaundersøgelse gennemført i Familieafdelingen blandt alle besøgende borgere i marts 2017.

Optimalt set ønsker jeg at bidrage til en større ændring i forhold til øget inddragelse af de unge borgere i egen sag. At andre kommuner der har lignende samarbejder med unge borgere kan gøre sig nogle tanker i forhold til om dette specialeprojekts problemstillinger også er tilstede i deres kommunale instanser, og potentielt inspirere til en kulturændring på feltet. Langt de fleste aktører ønsker inddragelse og anerkendelse, men man sidder tilsyneladende fast i gamle vaner og rutiner.

Beskrivelse af feltet

Nedenfor en kort beskrivelse af det felt mit specialeprojekt udspiller sig i. Først MyndighedsCentret, dernæst Ungebasen og sidste de unge.

MyndighedsCentret (tidligere Familieafdelingen)

Randers Kommunes MyndighedsCenter består af fire grupper. Modtagelsen hvor alle underretninger kommer ind, sagerne typisk starter og hvorfra sagerne sendes videre ud i afdelingen afhængig af barnet/den unges alder. Der er således et børneteam, et ungeteam

og en døgnteam. Der er ca 60 medarbejdere i afdelingen som styres af en afdelingsleder samt en stab bestående af en jurist, en økonom, tre socialfaglige koordinatore (som støtter socialrådgiverne i at nå deres mål inden for tidsrammer osv.), en teknisk specialist samt en HA medarbejder.

Hver af de fire grupper har desuden deres egen gruppeleder.

Socialrådgiverne har gerne i omegnen af 30 sager hver. Dvs 30 børn og unge som har brug for eller er pålagt kommunal støtte/sparring for at håndtere ting som angst, eget/forældres misbrug, kriminalitet, overgreb, skolevægring, spisevægring og lignende. Udover håndteringen af de mange sager er deres kalendre fyldt med møder og andet.

Ungebasen

Ungebasen er en del af Ung- og Familieudførerområdet. Ungebasens målgruppe er unge i alderen 12 – 18 år (23 v. efterværn) med komplekse og sammensatte vanskeligheder. Det betyder, at den unges vanskeligheder, i hovedreglen, er udslagsgivende inden for flere områder: fx. kriminalitet, misbrug, skole, uddannelse, familiemæssige, psykiatriske eller psykologiske vanskeligheder.

Ungebasen tilbyder blandt andet følgende: Mentorordning, Familierettet indsats, Projekter og gruppeforløb med unge, Anbringelse i egen lejlighed, SSP – gadeplan (<https://stottetilbornogunge.randers.dk/om-stoette-til-boern-og-unge/ung-og-familieudfoereromraadet/ungebasen/>)

Ungebasen holder blandt andet til i en villa på Vester Alle 5 hvor der både er plads til at mentorerne kan udføre kontorarbejde, lave mad sammen med de unge, og ligeledes er det her SSP initiativet klubben High Five holder til nogle timer en gang om ugen.

Det er i dette hus på vester Alle at værkstedet/erne vil finde sted.

De unge

De unge der kommer til møder i Ungegruppen er mellem 12-23 år. Dem ml 18-23 er i det man kalder efterværn. Der er mange forskellige problematikker inde over fx kriminalitet, vold, skolevægring, vold, overgreb, autisme, diagnoser (ADHD), selvskadende adfærd,

følelsesmæssig udvikling, spiseforstyrrelse, adfærdsforstyrrelser, psykiatriske problemstillinger, tidligere anbragte, familie og forældre-problematikker, forældre misbrug. Der er stor forskel på hvor længe de unge kommer i afdelingen.

Kapitel 2: Analytisk ramme

Nedenfor en gennemgang af teorier og begreber der gøres brug af i analysen og diskussionen såvel som en kort beskrivelse af fremtidsværkstedet

Dernæst gennemgår jeg de forskellige metodiske greb jeg har benyttet mig af i undersøgelsen af den problemstilling dette specialeprojekt har beskæftiget sig med, samt de greb jeg har gjort mig med fremstillingen af nærværende rapport også en gennemgang af hvordan fremtidsværkstedet rent praktisk forløb.

En analysestrategi lægger afslutningsvis op til selve analysen.

Teoretisk begrebsapparat

Indledning og teoretiske overvejelser

Det følgende afsnit omhandler den teori der indgår i nærværende speciale. Først Axel Honneth og hans teori om anerkendelse, dernæst aktionsforskning og afrundingsvis, et kort afsnit om det utopiske fremtidsværksted.

Axel Honneth

Kritik og normativitet

Det teoretiske fundament for analysen nedenfor er Axel Honneth. Tredje generation af Frankfurterskolen som stammer fra socialforskningsinstituttet i Frankfurt am Main. Skolens tre generationer, Max Horkheimer og Theodor W. Adorno, Jürgen Habermas og Axel Honneth, har alle: "den grundopfattelse at samfundsvidenskaben har et emancipatorisk

sigte, og at socialkritikken drejer sig om at blotlægge udviklingstræk i samfundet, som står i vejen for menneskelig udvikling.” (Juul 2012:320).

Denne kritiske og normative tilgang til sociologien bunder i principper om retfærdighed. Og frem for tidligere tiders mere traditionelle tilgang med at undersøge og beskrive et felt, indføres et “hvorfors” og en mere refleksiv tilgang og også et ønske om en mulig forbedring på feltet kommer på banen (Hansen 2015:36). Honneth beskriver hvorledes samfundsteoriene inden for denne skole adskiller sig fra tilsvarende socialkritiske retninger i forhold til lige denne form for kritik (1992/2003). Det han refererer til, er en forpligtelse til altid at forankre den normativitet, der ligger i kritikken i den sociale “virkelighed”: At kritikken har rod i en oplevet socialitet (Honneth 1993/2003:26).

Kritisk teori understreger “at kritikken af samfundet må bygge på en form for normativ grundlagstænkning, et normativt ideal, der kan fungere som standard for kritiske analyser.” (Juul 2012:319). Honneths bud er hans teori om anerkendelse (og krænkelse) som er et forsøg på at forankre de mere diffuse refleksioner om retfærdighed rent empirisk (Willig 2003: 11f og Juul 2012:320 og Petersen & Jacobsen 2015:17).

Den kritiske teori, som Honneth nedstammer fra, handler om, at sætte mennesket fri, om emancipation, og om vigtigheden af at have en refleksiv tilgang til begrebet *retfærdighed*, en normativitet, der begge må have sit fæste i den virkelige verden og forankres i empirisk data.

Det bliver sat i et nutidigt dansk perspektiv af Henrik Kaare Nielsen, som beskriver en fælles “erfaringsbaseret og konsensuel” normativ “rettesnor”. Han taler om “menneskerettighederne, individets frihed, tolerance og lige muligheder på tværs af køn, klasse og etnicitet samt lige muligheder for indflydelse via den demokratiske debat som alment accepterede værdiforestillinger” (2006:30). Denne verden Nielsen skriver frem som et demokratisk og *lige* sted kommer til sin praktiske udtryk i vores gældende love og regler. Disse regler trækkes frem og sidestilles i analysen. De unge jeg har interviewet samt de unge som deltog på det utopiske fremtidsværksted fortæller om oplevelser med MyndighedsCentret der står i kontrast til de regler der fremgår af Serviceloven. Den lov som

Randers Kommunes Børn- og Ungeafdeling arbejder under. Dette problematiseres længere nede i analysen. Det at der stilles skarpt på de fejlslutninger som det netop nævnte symboliserer danner grundlag for valget af den kritiske teori samt Honneths teori om anerkendelse.

Anerkendelsen & krænkelsen

Det var Georg W. F. Hegel (1770-1831) der lagde kimen til teorien om anerkendelses- og ringeagtsformerne, som dog er blevet videreudviklet af Axel Honneth. Honneth arbejder inden for en ramme, der rummer både filosofien og sociologien, og han kombinerer disse i en socialfilosofi, som både taler for en empirisk forankret moralsk filosofi såvel som et normativt fundament (Willig 2003:7, 11). Honneth baserer delvist sine teorier om det "gode liv" på blandt andre George Herbert Meads (1863-1931) socialpsykologi samt Donald W. Winnicots objekt-relationsteori (Honneth 2006:102ff og Willig 2003:12, 19).

Det var for Honneth vigtigt at finde en empirisk begrundelse for sin kritik. Han læner sig som nævnt op ad Mead og Winnicot og beskriver selv:

"For at kunne efterprøve disse vidtrækkende påstande må vi rekonstruere det anskueligt givne indhold i kærlighed, ret og solidaritet indtil det punkt, hvor det bliver muligt at etablere en frugtbar forbindelse til de specialvidenskabelige forskningsresultater." (Honneth 2006:130).

Den vej rundt forsøger han at påvise, at han med rette kan komme frem til en konklusion om at hans teori om anerkendelse er forankret empirisk (Honneth 2006:127-174).

Forbindelsen til det konkrete er individernes oplevelser af krænkelser, hvilke han sætter i forbindelse med en udeblivende anerkendelse (Honneth 2003:84).

"Det giver overhovedet ingen mening at bruge begreberne "ringeagt" eller "fornærmelse", uden at man hermed også implicit fremsætter et krav om en anerkendende reaktion fra sine medmennesker. (...) Med begrebet ringeagt henvises der til den specifikke sårbarhed ved menneskets væsen, der er resultatet af den

interne sammenhæng mellem individualisering og anerkendelse, som Hegel og Mead har klarlagt.” (Honneth 2006:175).

Dette special fokuserer netop i nedenstående analyse på, hvordan de unge mennesker, som netop må betegnes som sårbare, er afhængige af anerkendelse fra for ringeagt, hvis deres identitet skal udvikles og de skal opnå selvrespekt.

De tre sfærer inden for Honneths anerkendelses-teori opererer på separate “interaktionsniveauer” (Honneth 2006:130): den primære sfære, kærligheden, den retlige sfære samt en værdifællesskabs-sfære, solidaritet. Et individ må leve gennem alle tre sfærer i forsøget på at opnå optimale betingelser for “det gode liv” og for i fuld udstrækning at kunne “forholde sig til sig selv” (Willig 2003:15).

Herunder Honneths egen skematiske opsætning af de tre henholdsvis anerkendelses- og ringeagtsformer fra hans bog ‘Kamp om anerkendelse’:

Anerkendelses-område	Følelsesmæssig opmærksomhed	Kognitiv respekt	Social værdsættelse
Personligheds-dimension	Behovs- og affektsnatur	Moralsk tilregnelighed	Egenskaber og muligheder
Anerkendelses-former	Primær-relationer (kærlighed, venskab)	Retsforhold (rettigheder)	Værdifællesskab (solidaritet)
Udviklings-potentiale		Generalisering, materialisering	individualisering , egalisering
Praktisk selvforhold	selvtillid	selvrespekt	selvværdsættelse

Ringeagts- former	Mishandling og voldtægt	Fratagelse af rettigheder og udelukkelse	Nedværdigelse og fornærmelse
Truede personligheds- komponenter	Fysisk integritet	Social integritet	'Ære', værdighed

(Honneth 2006:174)

De tre sfærer bruges i analysen til at belyse de situationer, hvor de unge bliver udsat for krænkende situationer og der sættes fokus på hvilke handlinger der fører til en anerkendelse af den enkelte unge samt en krænkelse af samme. Jeg vil ikke uddybe det mere her, idet det bredes ud i selve analysen.

Aktionsforskning

Lewin gav i 1948 navn til aktionsforskningen og Ditte Tofteng og Mia Husted citerer ham i deres artikel om aktionsforskning: "Forskning, der kun producerer bøger, er ikke tilstrækkelig."

De beskriver også, hvordan denne type forskning er koncentreret i og mod det levede liv, hvilket i praksis betyder at den tager sit udgangspunkt i selve feltet samt menneskene i det. Fremfor blot at observere og "måle" samfundet ønsker aktionsforskningen at bidrage gennem sin forskning til forandringer i både det levede liv samt de mere strukturelle dele af samfundet (Tofteng & Husted 2012:359).

Det er en forskning, som er tæt forbundet med det at eksperimentere, "hvor forandring og praktiske eksperimenter går i samspil med den videnskabelse, der forskningsmæssigt pågår" og hvor forsker og feltet gensidigt påvirker hinanden løbende gennem forskningsprocessen. Her adskiller aktionsforskning sig fra andre forskningsretninger, "Frem for at se interaktion og bevægelser som bias går aktionsforskeren *med* bevægelsen og forstår bevægelsen som

en præmis og et udgangspunkt for skabelsen af samfundsmæssig viden.” (Tofteng & Husted 2012:360).

“Aktionsforskningen er i den forstand eksplicit i sit normative standpunkt. Der tages parti for udviklingen af en bedre social og samfundsmæssig praksis.” (Tofteng & Husted 2012:359).

Aktionskningen og Honneths teori om anerkendelse har nogle fællestræk i forhold til den normative kritik. Honneth i form af de fejlslutninger der sker når individer ikke anerkendes inden for de tre sfærer og eller krænkes i stedet og aktionsforskningen i forhold til den manglende inddragelse af henholdsvis praktikere og brugere/borgerne i de undersøgelser som det videnskabelige felt udfører.

Tre forskere inden for aktionsforskning har forsket samt skrevet en del i og om kritik og normativitet. Disse tre er Kurt Aagaard Nielsen, Birger Steen Nielsen og Peter Olsén (2006:227). Nielsen, Nielsen & Olsén taler om at “forny den kritiske teoris program” ved hjælp af den kritisk-utopiske aktionsforskning og at gøre “gøre kundskabsdannelsen til et demokratisk projekt” hvor videnskabelsen netop bliver et fælles projekt mellem forskere og de borgere der er på et vist felt (2006:231f).

Det utopiske islæt kommer til sit praktiske udtryk i aktionsforskningens utopiske fremtidsværksted. Et værksted, hvor målet er at skabe ny viden i et samspil mellem borger og forsker. Det drivende i værkstedet er en kritik samt en utopisk forestilling af fremtiden (Jungk 1981/1989). Her beskriver de et sådant rum: “Når deltagerne tager opfordringen til sig, konstitueres der et midlertidigt socialt rum, hvor kritik og ønsketænkning i et indbyrdes samspil ser ud til at skabe en bevægelsesfrihed i forhold til de fikserede positioneringer (...)”. Forskerens rolle i et sådant værksted er at facilitere, beskytte, understøtte og lade processen udspille sig blandt deltagerne uden at forstyrre den (Nielsen & Nielsen 2010:97ff og Tofteng & Husted 2012:359ff).

Aktionsforskningsstilgangen samt fremtidsværkstedet anses som et oplagt redskab, når målet er at belyse udsatte borgeres potentielt problematiske oplevelse af mødet med "systemet", i dette tilfælde en kommunal myndighedsafdeling.

Det utopiske fremtidsværksted

Det utopiske fremtidsværksted er som nævnt ovenfor en praktisk orienteret måde at bedrive (aktions)forskning på. Herunder en kort beskrivelse af, hvordan et sådant værksted anbefales at foregå ifølge Robert Jungk & Norbert R. Müller. De har skrevet bogen 'Håndbog i Fremtids-Værksteder.

Først og fremmest har det utopiske fremtidsværksted tre hovedfaser. Henholdsvis kritik, utopi og virkeliggørelsesfasen. Derudover er der den forberedende fase samt en opfølgingsfase.

Forberedelsesfasen består i annonceringen af tema, beslutning om lokation til afholdelse af værkstedet, afvejning af hvilke deltagere der skal inviteres, og til selve værkstedet skal der skaffes materialer i form af planchepapir, tuscher, post-its, tape og lignende.

Kritikfasen er den første af selve værkstedsfaserne. Her handler det om at få formuleret kritikken, der måtte være, få skrevet det hele ned, udvælge det vigtigste og lave nogle temaer. Der bør ikke diskuteres. Under den utopiske fase, fantasifasen, kan man lave "fantasiøvelser" og der bør opstå en brainstorm på baggrund af kritikken, løsninger og idéer noteres på plancher og også disse bør ende i temakredse. Virkeliggørelsesfasen er der, hvor man vurderer de potentielle muligheder for at få realiseret de ønsker, der opstod i forrige fase. Man kan forestille sig de skridt, det vil tage at nå i mål med ønskerne. Den afsluttende fase, opfølgingsfasen, rummer blandt andet et forslag om at lave en protokol over værkstedet samt en generel udbredelse af resultaterne. Der lægges i bogen desuden op til et permanent værksted, hvilket vil sige en virkeliggørelse af de utopiske ønsker og en form for videre arbejde med disse i et mere permanent værksted.

En gennemgang af det værksted der blev afholdt findes i afsnittet om metode.

Metodik

Tilgangen til specialet var indledningsvist, via en hermeneutisk undersøgelsesfase, at afdække graden af behov og efterspørgsel på større indflydelse på samarbejdets udformning fra de unge borgeres side. Dernæst gennem en praktisk aktionsforskningsfase at få indsigt i de unges oplevelser med at komme i afdelingen.

Projektet har været opdelt i to faser. November 2017-januar 2018 blev betragtet som undersøgelsesfasen hvor jeg søgte at opnå et indgående kendskab til området og dets deltagere via et feltarbejde: deltagelse i Ungeteamets ugentlige gruppemøder, møder med andre interessenter som fx mentorer ansat i kommunens udføreområde. Dette for at jeg i bedst muligt omfang kunne tilrettelægge den senere praktiske del af undersøgelsen som blev gennemført i marts 2018 og bestod af et reelt værksted, med de unge borgere samt deres mentorer som deltagere, et møde med den nærmeste leder samt en præsentation for hele socialrådgiverteamet og to ledere. Mere om dette senere.

Helt kort er værkstederne, også kendt som 'de utopiske fremtidsværksteder', en måde at udøve praktisk aktionsforskning på, hvor man starter med at have meget "højt til loftet", dvs. at alt potentielt er muligt, for derefter at bevæge sig i retning af et resultat der er implementerbart:

“Aktionsforskning betragtes generelt som et forandringsskabende værktøj hvor man bedriver udvikling “som er i hele det sociale fællesskabs interesse” (Laursen 2012).

“Hele det sociale fællesskab” hvor værkstedet giver de unge mulighed for at komme med forskellige bud på, *hvad* der er i *deres* interesse og “systemsiden” idet både egne observationer i afdelingen gennem hele 2017 viser at inddragelse er noget der bestemt ligger både socialrådgiverne samt lederne i afdelingen på sinde, hvilket også bakkes op af empirien fra undersøgelsen i Aalborg (Andersen, Brandt & Uggerhøj 2016).

Feltarbejde

Som tidligere nævnt har jeg brugt mange timer i afdelingen. Først som praktikant og senere i forbindelse med dette specialeprojekt.

Udover min gang i MyndighedsCentrets Ungegruppe siden oktober, har jeg mere konkret siddet med og observeret til syv møder mellem en ung og deres respektive socialrådgiver. Oftest også en mentor, og flere af gangene hhv en eller begge forældre samt en familierettet indsats.

Den første omgang observationer skete i forbindelse med min praktik i afdelingen fra starten af januar 2017 og frem til maj 2017. Jeg var her lokaliseret på den gang/de kontorer hvor staben sad. Her gennemførte jeg dels en spørgeskemaundersøgelse med 195 besvarelser på tværs af alle fire teams i afdelingen for at afdække tendenser i forhold til borgernes oplevelse af samarbejdet med afdelingen. Jeg lavede korte interview på 15-25 minutter med alle socialrådgiverne i to af afdelingens fire teams, ca 20 interview i alt, med henblik på at opnå indblik i "best practice", dvs. hvad der fungerede godt henholdsvis skidt i de to interviewede teams - som klarede sig godt i forhold til implementering af nye tiltag. Derudover observerede jeg en række netværksmøder i den nye netværksenhed i afdelingen der stod for at skulle holde netværksmøder som en afkoblet funktion af de øvrige fire teams ud fra. Disse observationer ud fra en meget struktureret tilgang via skemaer. Jeg observerede ligeledes ca fem af ledernes teammøder samt deltog i stabens teammøder når de afholdtes ca hveranden uge gennem hele praktikforløbet. Jeg fungerede også som sparringspartner for de ansatte i staben som servicerede afdelingslederen.

I anden omgang som startede ultimo 2017 har jeg været lokaliseret på den gang hvor Ungegruppen har deres kontorer. Jeg har observeret til gruppens teammøder hveranden uge ca 10 gange. Jeg har observeret til i alt 6 møder mellem unge og deres socialrådgivere og flere gange henholdsvis forældre, mentorer, familie.

Empiri

Valget af den kvalitative metode

Lederen for de ti socialrådgivere i Ungegruppen foreslog under en af vores samtaler om projektet, at jeg lavede nogle interviews med nogle af de unge forud for workshoppen. Dette var jeg ikke sen til at bifalde, da det både kunne lære mig mere om, hvordan de unge ville respondere på de temaer, vi skulle ind på under workshoppen, men det var også en god og oplagt måde at lære de unge bedre at kende. Vænne mig til at være sammen med dem. Jeg har derudover god erfaring med at benytte livs-verden interview i mine undersøgelser inden for sociologiens univers, og her som tidligere, var det et godt supplement til den øvrige empiri og teori (Brinkmann & Tanggaard 2010:29ff).

Empiri, produktion

Jeg er generelt glad for at benytte den semistrukturerede interviewform når jeg interviewer, da der i denne teknik ligger en del fleksibilitet. Dette giver mig mulighed for at være nærværende og have øjenkontakt i selve interviewsituationen (Brinkmann & Tanggaard 2010:37ff), hvilket kan være særlig rart i situationer, hvor emnet er lidt prekært (Kvale & Brinkmann 2009:148ff)). Jeg laver gerne en relativ simpel interviewguide, denne gang med et par overordnede spørgsmål samt de tre faser vi ville komme igennem på selve værkstedet. Guiden fungerer netop som en guide, og bruges i praksis blot til at tjekke efter at jeg har fået spurgt om det hele ved interviewets ende (Brinkmann & Tanggaard 2010:38ff og Kvale & Brinkmann 2009:151ff)).

Spørgsmålene i guiden er baseret på deles den anbefalede fremgangsmåde ved et utopisk fremtidsværksted i form af faserne kritik, utopi og virkeliggørelse. Dels ud fra den række temaer der kom frem under arbejdet med de 195 spørgeskemaer der blev indsamlet i hele afdelingen, Myndighedscentret, i marts 2017: atmosfære, socialrådgiver, varighed, pauser, forplejning, temperatur. De er temaer som de mange ytringer fra spørgeskemaerne blev samlet under.

Interviewguide

1. Hvordan har dit møde været med Randers Kommune?
2. Hvordan oplever du mødeindkaldelsen?
3. Hvordan oplever du selve møderne i forhold til:
 - Atmosfære
 - Rådgiver
 - Varighed
 - Pauser
 - Forplejning
 - Temperatur
4. I forhold til selve mødet, dvs alt det praktiske nævnt oven for.
 - a. Hvilken kritik kan du evt komme med?
 - b. Hvad kunne du evt ønske dig, hvis du selv kunne bestemme?
 - c. Hvad tænker du om mulighederne for at implementere dine ønsker i praksis?
5. Hvad tror du kan gøre workshoppens til en succes?

De interviewede

Nanna på 17 år er opvokset i Randers, og har haft sin gang i MyndighedsCentret siden hun var ca 13 år gammel. Hun har haft ca fem forskellige socialrådgivere, og er gået fra at have det generelt svært med at gå til møder, til nu at hygge sig med det (Nanna 2018 bilag). Hun havde et uhensigtsmæssigt forbrug af hash da hun var yngre, har været indblandet i kriminalitet og har været anbragt uden for hjemmet. Alt dette har hun samarbejdet med MyndighedsCentret, nogle gange under stor modstand (Nanna 2018 bilag).

Nanna meldte sig selv. Hun foreslog sin socialrådgiver, at komme og tale om sine oplevelser med afdelingen på et af deres ugentlige teammøder i gruppen. De sendte hende straks min vej. Hun har været en meget aktiv deltager i projektet og deltaget i både interview, forberedelse af værkstedet, i selve værkstedet samt ved de to efterfølgende præsentationer

af værkstedets resultater overfor først en mellemlider i afdelingen samt hele Ungegruppen ved et teammøde hvor også afdelingslederen deltog. Hun har været meget reflektiv i forhold til de svar hun er kommet med både i interviewet samt under værkstedet og ved præsentationer i dagene efter. Det har været tydeligt, at hun har tænkt meget over sine oplevelser.

Morten på 16 år er vokset op i en lille by uden for Randers, hvor han er blevet mobbet hele sin skolegang. Han har gået et år på efterskole og har gået til møder i MyndighedsCentret et lille år i den forbindelse (Morten 2018 bilag).

Min aftale om at interviewe Morten gik via hans mentor efter min henvendelse til denne. Jeg havde mødt dem begge under en af mine observationer ved et møde mellem den unge og hans socialrådgiver i afdelingen.

Både Nanna og Morten var begge meget åbne for at fortælle om deres erfaringer og svare på mine spørgsmål. Valget af dem var således relativt tilfældigt, men der har fra starten været et primært fokus fra min side på, at få nok deltagere til workshoppen uanset alder, køn eller andet. Jeg havde som sådan ikke nogen specifik forventning til, hvad de unge ville tænke og føle i forbindelse med de møder de gik til, og det viste sig at være meget ens tanker de alle syv gjorde sig - både interviewparticipanter samt øvrige workshop-deltagere.

Empiri, den praktiske gennemførelse

Nanna, som var den første jeg interviewede, talte jeg med på mit studiekontor på rådhuset. Det er ikke en del af selve MyndighedsCentret, og vi kunne være i fred her. Jeg lod Nanna vælge mellem Ungebasens (mentorernes) hus på Vester Alle, der hvor jeg sad eller et tredje sted. Hun valgte selv rådhuset. Morten mødtes jeg med under en af hans ugentlige sessioner med hans mentor, som derfor var til stede under det meste af interviewet. Dette oplevedes ikke, som om det gjorde nogen forskel for ham. De havde selv valgt det sådan såvel som lokationen, huset på Vester Alle. Jeg søger altid, at de interviewede føler sig godt tilpas, og lader som udgangspunkt altid dem vælge, hvor vi skal mødes.

Jeg fortalte helt kort om værkstedsformatet og baggrunden for interviewet. At jeg gerne ville være godt forberedt på workshoppen og øve mig i, at være sammen med unge, så jeg ikke selv ville være så nervøs på værkstedsdagen, men bedst kunne rumme deres potentielle følelser (Kvale & Brinkmann 2009:148ff). Jeg gik efter at holde interviewene vel under en time og endte på tre kvarter, hvilket var tilfredsstillende. Det efterfølgende arbejde med at bearbejde data bliver let meget omfattende, med transskriptioner, kodning osv.

Idet mit interessefelt er de socialt underprivilegerede, er jeg altid meget opmærksom på min fremtoning samt den måde jeg kommunikerer på. Både verbalt og nonverbalt. Jeg sørgede for, både til værkstedet og interviewene, at være klædt meget neutralt i tøj, der ikke så dyrt ud (Kvale & Brinkmann 2009:148ff).

Jeg lavede en kort opsummering efter hver spørgsmål, for at sikre mig, at jeg havde forstået det sagte korrekt, ligesom jeg, da vi var færdige, spurgte om de var okay og om der var noget de havde behov for at udtrykke inden vi endeligt afrundede (Kvale & Brinkmann 2009:149).

Værkstedet

Herunder en beskrivelse af processen vedrørende værkstedet. Både før, under og efter.

Det hele startede allerede tilbage i oktober 2017, da jeg efter en lang sommer igen vendte tilbage til MyndighedsCentret i Randers. Hensigten med at fortsætte samarbejdet med afdelingen var, at det skulle ende ud i et fremtidsværksted.

Alt hvad jeg foretog mig af observationer, deltagelse i team- og borgermøder, min gang i Ungeteamet generelt og de besøg jeg gjorde i eksempelvis Ungebasen på Vester Alle, var alle for at blive klogere på, hvilke unge jeg skulle fokusere min energi på, sikre et bedst muligt fremmøde til værkstedet, samt gøre mig umage for at det blev en god oplevelse for de unge at deltage på værkstedet, at få brugbart data i hus til den senere rapportskrivning og ikke mindst, at gøre mit for, at de unge blev mødt i deres ønsker og udfordringer af lederne og det øvrige personale i Myndighedscentret.

Jeg lyttede meget til de forslag socialrådgiverne og deres leder/e kom med, heriblandt i forhold til deltagernes alder, lokationen på det endelige værksted samt i forhold til at gennemføre nogle enkeltinterview. Det viste sig at være en rigtig god idé, idet jeg var rigtig godt forberedt på samtalen ved bordet under værkstedet og ligeledes hjalp det vedrørende databehandlingen efterfølgende. Mine to interviewparticipanter blev Nanna på 17 år og Morten på 15 år. De præsenteres i et særskilt afsnit.

Jeg havde lavet en interviewguide, der lagde sig tæt op ad den anbefalede proces til gennemførelse af selve værkstedet; en kritik-, utopi og virkeliggørelsesfase. Begge interview tog ca 45 minutter og udover det nævnte, spurgte jeg også ind til hvordan jeg kunne gøre værkstedet til en succes. De to unge mennesker havde mange gode bud og tilbød sig i øvrigt begge som hjælpere på værksteds-dagen. Dette i tråd med anbefalingerne hvori det fremhæves at en god start er at involvere deltagerne så meget som muligt helt fra starten af (Jungk).

Nanna hjalp med at købe ind og lave maden klar og Morten mødte vi i huset på Vester Alle, hvor værkstedet blev holdt. Han gjorde rummet klar og anrettede mad, dækkede bord osv. Han havde bedt om duge til bordene samt blomster, hvilket jeg havde med til ham.

Jeg havde gjort mig mange overvejelser i forhold til, at det skulle være et så værdi-neutralt sted som muligt. Jeg havde selv fra starten overvejet en lokal skole, men gik bort fra dette, da de unge kunne have forskellige følelser bundet op på de forskellige skoler, fx at være blevet mobbet/smidt ud. En af socialrådgiverne foreslog huset på Vester Alle og efter en samtale med en af lederne der, blev det stedet. Huset på Vester Alle er tilholdssted for Ungebasen/Ungeteamet. Det er en villa i Randers hvor man har indrettet sig med en stribe kontorer/små mødelokaler, et køkken, en stue og et stort opholdsrum. Her mødes de unge gerne med deres mentorer, ligesom der hver tirsdag aften er klubaften.

Jeg havde en assistent med til værkstedet. Mona. Som er uddannet socialrådgiver, har arbejdet i afdelingen først som socialrådgiver, senere som socialfaglig koordinator og senest som konstitueret teamleder. Vi blev gode venner under mit praktikophold i afdelingen, og

hun ville gerne bruge en aften på mig og mit specialeprojekt. Vi præsenterede hende primært som min veninde og de unge virkede primært nysgerrige på hende i den kapacitet. Hendes facon er meget ligetil og humoristisk.

I spørgsmålet om, hvem der skulle deltage på værkstedet, var jeg mest optaget af, at sørge for at der kom nok til, at det var muligt at gennemføre. Jeg forholdt mig derfor åben i forhold til både et bredt aldersspektrum såvel som antal deltagere. Invitationen sendte jeg åben ud til samtlige mentorer ansat af kommunen, ligesom jeg hængte plakater op på gangen hos Ungegruppen i MyndighedsCentret og fik hængt plakater op på gangene og i køkkenet i huset på Vester Alle. Tanken var, at mentorerne kunne snakke med de unge om at deltage i værkstedet. Jeg besøgte også den ungdomsklub, de har i huset et par gange, hvor jeg snakkede lidt med nogle af de unge såvel som de mentorer, der var på arbejde den pågældende aften.

Der deltog syv unge og seks mentorer til værkstedet. Mentorerne var inviteret med, for at højne sandsynligheden for at de unge ville sige ja til at deltage samt reelt møde op på dagen. Mange af de unge er bevilget tre timer ugentligt med deres mentor og lederne for både Ungegruppen i Myndighedscentret samt for Ungebasen havde givet lov til, at mentorerne og de unge måtte bruge deres tre timer i den uge hvor værkstedet lå på, at deltage sammen i værkstedet.

Derudover fungerede de også som emotionel og psykisk opbakning til de unge, og særligt i starten af aftenen var de unge ret orienterede mod deres mentor med øjenkontakt og små interne ordudvekslinger (Værksted bilag).

Stemningen var en lille smule akavet til at begynde med, men det kom vi hurtigt igennem. De unge sad alle ved spisebordet sammen med Mona og jeg.

Jeg havde medbragt en masse skriveredskaber, post-its, noteark i plakatstørrelse og lignende som lå på og omkring bordet. Selve værkstedsarbejdet fungerede i praksis ved, at jeg bragte et emne eller et spørgsmål på banen, ud fra "værksteds-skabelonen" (Jungk 1981/1989), hvorefter de unge kom med en masse forskellige svar/responses. Jeg noterede hvert enkelt svar på en post-it med forskellig farve tusch og Mona satte dem fast på en planche. Inden vi rykkede til en ny fase, blev alle de mange post-its arrangeret i temaer

primært ud fra de unges tanker, dog med støtte fra Mona og jeg. Herefter rykkede vi videre til nu fase og ny planche. Givet den tidsbegrænsning vi arbejdede under (tre timer), var alle faserne kortet meget ned. Men vi fik noteret en masse løbende og snakken gik hele tiden. De unge var relativt enige og havde mange af de samme oplevelser. Man kan forestille sig, at emner hvor de deltagende er længere fra hinanden oplevelsesmæssigt, at kritikken vil gå i flere retninger end det gjorde for os.

Ved vores værksted blev mange af de negative udsagn fra kritikfasen vendt om til ønsker i stedet, som også foreslået i bogen: "Fantasigrundlag: kritikresultat i positiv form" (Jungk 1981/1989:79). Man kan dog forestille sig, at den "udfoldelse af vores evne til at fantasere" (Jungk 1981/1989) som de beskriver i bogen, vil kræve lidt længere tid end vi havde til rådighed. De unge er med overvejende stor sandsynlighed præget af, hvordan møderne foregår nu, hvordan forældre og samfund italesætter hele emnet "kommunen" samt hvordan vi normalt tillader "fantasi" at forekomme i vores dagligdag. Som de netop beskriver i bogen (Jungk 1981/1989).

Da der var kommet en masse udsagn op på planchen blev disse igen arrangeret under temaer af de unge assisteret af Mona.

Ved vores værksted, såvel som i de to interview, talte vi også om, hvordan de unge regnede med at lederne ville tage imod alt det, de unge godt kunne tænke sig.

Vi holdt løbende pauser og jeg havde bedt Mona bakke op om minimum en pause i timen i fald jeg selv glemte det. Under pauserne snakkede de unge sammen udenfor mens nogle af dem røg, og de to unge der var meget stille under selve "arbejdet", lyste op og havde tilsyneladende små oplevelser af at connecte med de unge, der var mere på banen under "arbejdet".

Mentorerne sad i sofamøblementet, hvor der var dækket op til middag ligesom ved de unges bord. De lavede en del spas til at starte med, men efterhånden som tiden gik, blev de mere og mere stille, og sad til sidst i udstrakt grad med telefonerne fremme.

Der var enkelte ytringer under selve værkstedsfaserne fra dem. Både små stille udbrud ved utilfredshed over enkelte af de unges lange svar samt egne forslag til svar. Det er svært at

sige hvor meget dette fyldte for de unge, og jeg er i tvivl om, hvorvidt de unge bemærkede de små lyde af utilfredshed der nogle gange kom fra mentorernes bord. Jeg selv valgte at se bort fra det og dem under selve faserne, men spurgte ind til mentorenes tanker under pauserne. Jeg tog ikke de små utilfredse udbrud op med hverken de unge eller med mentorerne. Værkstedet havde et andet omdrejningspunkt, som jeg gerne ville holde rent og holde mit fokus på. Mentorernes "deltagelse" på værkstedet havde den effekt at de unge mødte op, idet de følte sig trygge(re) ved det. Men det havde også nogle mere "negative effekter" fx de små negative udbrud samt det at nogle af de unge potentielt har holdt tilbage med at dele deres holdning og oplevelser i forhold til emnet, dels at de har bemærket at nogle af mentorerne momentære utilfredshed.

I forhold til dokumentationen af værkstedet valgte jeg af praktiske årsager tidsbegrænsningen samt de unges potentielle sårbarhed, at lave lydoptagelser flere steder i rummet på mobiltelefoner.

Vi sluttede værkstedsaftenen på det forventede og planlagte tidspunkt og ingen af hverken de unge eller mentorerne gik før tid. Alle de unge bidrog ved deres tilstedeværelse og nogle unge fyldte (naturligt nok) mere end andre.

Jeg havde øjenkontakt med alle de unge i løbet af aftenen og de smilede alle fra tid til anden. Jeg fik sagt både pænt goddag og farvel til alle deltagerne, unge såvel som voksne og fik adskillige positive tilkendegivelser fra mentorerne efterfølgende. Flere af de unge gav mig en tegning eller andet de havde siddet og puslet med inden de gik.

Workshoppen blev afholdt en onsdag aften og den efterfølgende mandag mødte tre af de unge, Nanna, Morten og Eva, alle op nede i MyndighedsCentret, hvor vi havde et planlagt møde med lederen af Ungegruppen. Morten og Nanna havde allerede sagt ja til at deltage i dette møde i forbindelse med deres interview, og Eva meldte sig på værkstedsaftenen hvor de alle fik tilbuddet. Yderligere to sagde ja den aften, men valgte at takke nej senere. Den ene via sms, den anden dukkede blot ikke op. Mit mål var at minimum tre var med, hvilket lykkedes. Mødet med lederen varede to timer og de unge gennemgik plancherne med alle deres udsagn fra værkstedet overfor lederen. Denne lyttede interesseret, spurgte ind, og forsvarede et par gange tingenes nuværende tilstand.

Lederen inviterede de unge til at komme og fortælle det hele til morgendagens møde for hele Ungeteamet. Det indvilligede de i. Tilsyneladende glade for at blive taget seriøst. Det ytrede de. Dagen efter, tirsdag morgen, havde vi således tredje møde på en uge og de unge gennemgik det hele igen. Denne gang for ca 10 socialrådgivere samt afdelingens øverste leder. De unge havde allerede dér lavet en facebook-gruppe for at kunne holde kontakten og da jeg vinkede farvel, var de alle tre i højt humør og på vej ud for at fejre det gode vejr (og de gode oplevelser?) med en is inde i byen.

Jeg sendte allerede lige efter værkstedet en liste over de ting, der kom op under de forskellige faser på værkstedet, videre til både lederen for de socialrådgivere der arbejder direkte med de unge samt lederen for hele Myndighedscentret. Denne specialrapport vil desuden blive sendt til dem begge. Der blev lagt op til et fortsat samarbejde mellem de tre unge og mellemlideren og der er blevet udvekslet kontaktinfo mellem dem alle. Både leder, socialrådgivere og de unge kommunikerede, at de meget gerne fortsatte "samtalen"/samarbejdet.

Empiri, bearbejdning

Begge interview blev optaget og derefter transskriberet efter forudgående aftale med de to interviewede. De blev derefter splittet op i citater og sat ind under den række overordnede temaer, som de unge i samarbejde med Mona (min veninde ansat i afdelingen som hjalp mig under værkstedet) og jeg. Alle de mange ytringer som de unge kom med under selve værkstedet, blev som nævnt skrevet på post-its og derefter grupperet under en overskrift hvilket endte som temaerne. Temaerne er kommunikation, forplejning, socialrådgiveren, rummet, diverse. Temaerne danner ramme om analysen (Kvale & Brinkmann 2009:199ff og Brinkmann & Tanggaard 2010:43ff).

Generaliserbarhed

Jeg har valgt at tage mine indsamlede data for pålydende. Det har ikke været min hensigt at bevise noget, blot at give en gruppe unge mennesker en stemme i en samtale, de oftest ikke har direkte adgang til eller nødvendigvis bliver hørt i. Når det er sagt, er der en påfaldende overensstemmelse mellem de emner de unge trak frem under værkstedet, det som de to

interviewede lagde vægt på under min stund med dem, samt det store anonyme materiale der kom ud af den spørgeskemaundersøgelse, som jeg indledte denne rapport med at fortælle om. Hvis man spørger en gruppe unge i samme situation et andet sted i landet, vil jeg derfor tro, at mange af de samme emner og problematikker vil gøre sig gældende. I undersøgelsen på samme felt i Aalborg, nævnt i problemfeltet foretaget af Andersen, Brandt og Uggerhøj samt Birgitte Schjær Jensens Ph.d. afhandling fra 2014, 'Inddragelse af udsatte Børn og unge i socialt arbejde - reel inddragelse eller symbolsk retorik?' er det de samme temaer og konklusioner de ender ved, som dem jeg i dette specialeprojekt kommer frem til. Med et så relativt smalt grundlag mener jeg at kunne påvise nogle tendenser, særligt idet de er sammenfaldende med to andre allerede gennemførte undersøgelser på samme felt.

Etik, validering og reliabilitet

Begge interviewparticipanter, samt hele holdet til værkstedet, blev informeret om hovedtemaet i undersøgelsen – det praktiske møde mellem den unge borger og deres respektive socialrådgiver. Hos en enkelt, Nanna, er selve problemstillingen uddybet grundet hendes eget initiativ i forhold til at dele ud af sine oplevelser til socialrådgiverteamet. Hun har været en god sparringspartner i processen. Den måde interviewene bruges i nærværende rapport matcher med det, der indledningsvist er aftalt med alle, der har bidraget til rapportens datagrundlag. (Kvale & Brinkmann 2009:86ff).

Jeg har valgt at anonymisere de unges navne gennem hele rapporten, da det ikke vil bidrage med noget at afsløre deres identitet. Ligeledes er specialet blevet læst igennem af Mona der også deltog i værkstedet, og som arbejder ved Randers Kommune, for at sikre, at ingen af de unge kan genkendes, idet de alle fortsat har sager ved afdelingen. Den eneste undtagelse er den unge kvinde der meldte sig som selv har tilbudt at dele sine erfaringer med afdelingen, og som desuden i mellemtiden er fyldt 18 år. Hendes navn er dog stadig anonymiseret.

Der er ikke kommet nogle ønsker om anonymisering fra de unge selv, men givet deres unge alder har jeg valgt dette alligevel. Måske de ville se anderledes på det om ti eller tyve år (Kvale & Brinkmann 2009:86ff). Jeg kan heller ikke afvise eller garantere, at der ikke ville være nogle konsekvenser for dem i deres samarbejde med kommunen på baggrund af deres

udsagn, idet de stadig går til møder og vil fortsætte med dette i et stykke tid endnu. Deres udsagn ville eventuelt også kunne have konsekvenser for nogle af de personer som de omtaler, hvorfor jeg også har anonymiseret navnene her. Det skal nævnes at alle de unge er glade for deres nuværende rådgivere, som unge Eva udtaler her: "jeg har en rigtig sød socialrådgiver, hun er bare the shit" (Eva bilag:25).

Givet den situation de unge befinder sig i, samt deres alder og qua, at jeg har været interesseret i deres umiddelbare oplevelser, er jeg afstået fra at stille kritiske spørgsmål til deres mange udsagn eller på nogen vis sået tvivl om det objektivt sandfærdige i deres beretninger.

Dette spiller naturligvis en rolle. Særligt idet deres kommentarer vedrører oplevelser, som andre har haft, fx deres forældre eller venner. Men som nævnt tidligere, så har jeg valgt at tage deres udsagn for pålydende under selve interviewene samt under værket. Havde jeg interviewet socialrådgiverne og deres ledere eller mentorerne ville jeg have gået mere kritisk til værks. Men det har ikke været fokusområdet eller hensigten (Kvale & Brinkmann 2009:86ff). Jeg kan derfor heller ikke komme med nogle bud på en relativt objektiv virkelighed. Min empiri er ganske subjektiv, hvilket man med rette kan tage i betragtning når analysen læses. En anden tilgang kunne have været at interviewe socialrådgiverne og potentielt mentorer, familiemedlemmer eller lignende aktører i de unges liv, og således have lavet en diskuterende analyse. Som nævnt var det dog ikke intentionen bag dette specialeprojekt.

Transskriptionerne er meget tro mod den rå data og indeholder de gentagelser man kan lave når man sidder og snakker med en anden. Det har jeg gjort for at værne om kvaliteten rent videnskabeligt (Kvale & Brinkmann 2009:93).

Kapitel 3: Analyse

Opbygningen af analysen

Nedenstående analyse tager afsæt i tre trin. Første analysetrin starter med at tage fat i de unges egen selvforståelse og oplevelse af at gå til møder i Randers Kommunes

MyndighedsCenter. Denne del kan fremstå som en gengivelse af, hvad de unge eksempelvis selv mener er rigtigt eller forkert, hvad socialrådgiverne gør, og hvad de unge oplever til møderne. Det kan forekomme ureflekteret og umiddelbart, men det er tanker og oplevelser, der skal lede videre til næste trin.

Andet analysetrin sammenholder de unges oplevelser med tidligere studier. Fortolkningen vil ligge uden for de unges egen forståelsesramme, og mønstre vil blive fremhævet. Denne del vil desuden blive sat i relation til hvilke oplevelser den eksisterende forskning antyder, at de unge klienter og særligt unge har i mødet med myndighederne, og hvad der indvirker herpå, hvorfor der trækkes referencer til de empiriske nedslag.

Slutteligt følger en teoretisk analyse, hvor de unges udsagn fortolkes i forhold til specialets teoretiske afsæt. Denne del af analysen vil muligvis ikke være genkendelig for de unge og relateres ikke direkte til den eksisterende commonsense forståelse. Derimod kræver analysen et kendskab til den teoretiske ramme (Kvale & Brinkmann 2009:237-239). Det er imidlertid væsentligt at gøre opmærksom på, at der vil være overlap mellem de tre fortolkningskontekster, hvilket blandt andet skyldes specialets hermeneutiske afsæt, hvor del og helhed hele tiden skal fortolkes i sammenhæng med hinanden.

Analysen vil have særlige fokusområder i fortolkningen af, hvordan de unge oplever at gå til møder i Randers Kommunes Myndighedscenter. Disse fokusområder blev synlige under interviewene og workshoppen samt i det efterfølgende arbejde med empirien.

Fokusområderne er *forplejning, stemning, det fysiske rum og inddragelse*. Disse områder bliver først gennemgået som en del af analysens første trin, hvorfor der er fokus på de unges egne perspektiver. Herefter sættes der spørgsmålstejn ved vigtigheden af de fire fokusområder, hvilket således bliver analysens trin to, hvorefter det sluttelig føres over til den teoretiske fortolkning med fokus på Honneths anerkendelsesteori.

DEL 1

Forplejning

Morten: Mangelfuldt - altså på opvartning

Eva: Der er ikke sukker til teen

Tina: Ja, det vil jeg faktisk også gerne sige

Eva: Mere mælk

Morten: Mere kaffe

Morten: Kage til kaffen

Nanna De kunne godt sætte noget frugt dernede også, hvis det var

Morten: Jeg ved i hvert fald, inde hos min sagsbehandler, der kunne det være fedt, hvis der var nogle ordentlige stole.

(Bilag:23)

Således indledes samtalen, når der spørges *Hvordan har dit møde været med Randers Kommune?* Fra starten bliver det tydeligt, at forplejningen ved Randers Kommunes MyndighedsCenter i mange af de unges øjne er mangelfuld, og at dette er af mere væsentlig betydning end blot en simpel trang efter kaffe og kage, hvorfor det også er blevet et fokusområde for dette speciale og min søgen efter svar på, hvilke udfordringer de oplever, og hvad der kan gøre møderne til en bedre oplevelse jævnfør specialets underspørgsmål. Forplejningens betydningen uddybes i nedenstående af Nanna:

“Byde på noget kakao og måske et bolche eller prøve at lave, skabe en god stemning i stedet for at det bare er sådan dut dut dut, lige på og hårdt. Min mentor hun er rigtig god til sådan til alle unge; “Jeg accepterer dig for den, du er, men jeg synes, at det er noget virkelig dumt, du har gang i.” Og jeg tror også, at det er en god måde at blive mødt på, altså den der accept.” (Bilag:8)

Ud fra både Nanna, Morten og resten af de unge fremgår det, at forplejningen spiller en afgørende rolle for, hvordan de oplever mødet med både den enkelte socialrådgiver og institutionen som helhed.

For dem hænger det at blive anerkendt som personer og ikke klienter, formentlig meget sammen med den måde, de bliver taget imod på, hvilket fremgår i ovenstående citat, når Nanna fremhæver vigtigheden af at få et bolche eller blive budt på kakao, fordi det skaber en god stemning. Det får hende dernæst til at fokusere på, at hendes mentor også accepterer hende for den, hun er: "jeg accepterer dig for den du er" (Nanna bilag:8). Hun bliver således imødekommet på en god måde rent praktisk ved at få en god forplejning, hvilket afføder en oplevelse af accept og anerkendelse.

Man kunne fristes til at sige, at hvis det hele bliver for *lige på og hårdt*, så kan det påvirke, hvordan de unge oplever relationen til deres socialrådgiver, herunder hvorvidt de stoler på ham/hende, og hvorvidt de oplever anerkendelse og accept. Det kan endvidere have indvirkning på, hvor meget den unge vil samt kan åbne op og fortælle om deres situation. Dette fremhæver Morten også. Morten fortæller, hvordan det, at der er lidt snacks på bordet kan fungere som en lejlighed til, at den unge bedre kan rumme at være i en trykket situation:

"Ja, fordi så vidste jeg at så kunne man lige sige haps, og så kunne man bare lige tage et stykke. Det kan måske godt være, hvis man sidder i en lidt trykket situation, så kan det godt hjælpe at sidde og tygge på noget, så kan man tygge på det, både bogstavelig talt og mentalt." (Morten bilag:19)

Morten bruger dermed snacks og lignende til at hjælpe sig selv videre, hvis stemningen ikke længere er behagelig og hvis han bliver stillet "hårde" spørgsmål. Det giver ham dermed en tryghed og en hjælp til at komme videre. Forplejningen får en afgørende betydning for Mortens oplevelse af situationen og stemningen i lokalet. Nanna fremhæver ligeledes vigtigheden af en hyggelig stemning, inden der tages hul på samtaler om tungere emner som misbrug:

"Ja, måske rart sådan lige, hvordan går det, sådan lidt, hyg først, fordi det er jo ikke, hvis den unge er ude i et misbrug eller bare har de svært generelt, så er det jo også

rart ikke at skulle få kastet det hele i hovedet på en gang, selv om de er bevidste om, sådan, jeg tror bare at det er rart, så man lige føler at det er et trygt sted at være.”

(Nanna bilag:9)

Forplejningen kan således medføre, at der skabes et trygt rum for samtalen, og samtalen kan potentielt få en anden dybde, idet den unge kan få mere tid til at tænke over situationen. De unge har brug for tid og anerkendelse af deres tilstedeværelse inden *det hele kastes i hovedet* på dem.

At fokusere på forplejningen er der i MyndighedsCentret også kommet mere opmærksomhed på. Under et af mine møder med lederen for Ungeteamet i MyndighedsCentret fortalte hun, hvordan hun i forbindelse med et projekt, havde anrettet med frugt og lignende til et møde med en ung dreng. Efterfølgende havde den unge dreng erklæret, at det var det bedste møde (ud af en stribe møder), de to havde haft. Stemningen, settingen, havde været en anden, og det havde en positiv indvirkning på hans oplevelse.

Dette hænger godt sammen med Nanna, Morten og workshoppens øvrige unge deltagere, som netop flere gange sætter forplejning i relation til stemning, oplevelsen af at blive *set* og accepteret. Til trods herfor, så oplever de unge ikke, at det prioriteres tilstrækkeligt i Randers Kommune og det synes at kunne påvirke samtalerne potentiale, fordi den rette stemning ikke bliver sat fra start.

Stemning

De unge efterlader et indtryk af, at forplejningen er det første skridt på vejen til *den gode samtale*. Det kickstarter den gode stemning, og med den åbnes der potentielt op for dybere relationer ifølge Mads Bank, psykolog ved Københavns Universitet (Bank 2017). Det hele skal dog komme i et bestemt tempo, for som Nanna forklarer, så kan der både åbnes op med søde sager men også med blide spørgsmål:

“Og så stille nogle spørgsmål, og så være sådan “hvad har du lavet i dag?”. Sådan noget, hvor man ikke skal forholde sig til så meget, så måske komme med det lidt

mere hårde, sådan hen ad vejen, men vi starter stille og roligt ud. Det behøver heller ikke at være søde sager, bare der lige er et eller andet, man kan sådan, så man kan tænke på noget andet.” (Nanna bilag:9).

Hele stemningen er vigtig, og det bliver også fremhævet under workshoppen med de unge:

Eva: Det kunne også være en del af jobbet

Sarah: At sørge for at der er en rar stemning?

Eva: Ja, og det mener jeg faktisk

Morten: Altså jeg synes, socialrådgiveren burde måske sådan kunne prøve at aflæse, hvordan har vedkommende det i dag, og så sætte stemningen ud fra det.

(Bilag:24)

Det fremgår ud fra ovenstående, at der er et behov for, at ikke hele samtalen kredser om *de hårde sager*, for det kan skabe utryghed, mangel på svar og muligvis et øget behov for pauser. Derimod kan en blid start og en ægte interesse i den unge være med til, at stemningen løsnes op og bliver rar for den unge. Hvordan den gode stemning og det trygge rum vedligeholdes synes at skulle findes i behovet for pauser. Nanna efterlyser fx naturlige pauser efter behov:

“Og hvis man nu kommer ind i det der rum og kan mærke, okay det er et godt sted at være det her, og så snakker man om noget hårdt, og så en pause, så kan man lige få skabt sådan en god energi igen.” (Nanna bilag:10)

Nanna er i ovenstående meget eksplicit i sit behov for pauser, og hvad det kan give samtalen. Morten kommer også ind på behovet for pauser, men dette forekommer mere implicit, idet han nogle gange leder samtalen over på noget andet for at give sig selv en pause, såvel bevidst som ubevidst.

“Jamen hun spørger jo ind til mig, og så svarer jeg jo på spørgsmålet, og så kan det være, at det er et spørgsmål, og så kan man jo komme på, det er faktisk lidt sjovt, så

skete der det og det og det (Sarah: Så du giver dig selv en pause) Ja, måske ikke altid helt bevidst men altså.” (Morten bilag:18).

Det de begge giver udtryk for, er behovet for pauser. Det kan være korte og “usynlige”, som dem netop beskrevet, hvor den unge giver sig selv et kort break fra samtalen ved at tune ud et øjeblik, men der kan også være behov for “rigtige” pauser. Særligt i de hårde samtaler, hvortil Nanna fortæller:

“Fordi jeg kan huske det der, hvor jeg har siddet i en stol og bare begynde at få tårer, og jeg kan bare mærke, at det hele sådan, hele rummet det trykker bare sådan, det er sådan en virkelig dårlig følelse, man får, og så bare skulle blive ved med at sidde i det.” (Nanna bilag:10).

De hårde samtaleemner kan give en dårlig stemning, og det skaber et rum, som de unge formentlig ønsker at slippe ud af, fordi ellers kan det for eksempelvis Nanna ende i tårer frem for et fokus på forbedringer og drømme. At skabe et stemningsfyldt rum indbærer ikke kun, hvordan der snakkes til de unge og om der indlægges pauser. Det stemningsfyldte rum kan også relateres til det fysiske rum, hvilket næste afsnit sætter fokus på.

Det fysiske rum

“At være opstemt, euforisk eller depressiv melankolsk, er som stemningsfænomener ikke specifikke individuelle følelser, men (grund)stemninger der er mere fundamentale og omfattende end specifikke tanker eller følelser. Stemninger betegner måder at være relationelt til stede på og stemninger kan ‘åbne’ eller ‘lukke’ for særlige måder at være på, for særlige tanker eller følelser.” (Bank 2017:17f).

Stemning har været omdrejningspunkt i ovenstående, der har berørt vigtigheden af forplejningen, og hvordan stemningen kan skabe grobund for, at den unge oplever samtalen som *rar at være i*, hvilket netop er i tråd med det indledende citat for dette afsnit om betydningen af det fysiske rum; hvordan der ser ud i lokalet. Et lokale kan nemlig også

afføde en stemning, og noget tyder på, at det sammenholdt med de øvrige fokusområder danner rammen for, hvordan de unge relationelt er til stede.

Under min research forud for fremtidsværkstedet besøgte jeg både en Jyske Bank afdeling samt Aarhus Ungecenter. Begge steder har arbejdet meget med deres "rum". I Aarhus Ungecenter blev jeg vist rundt af nogle af lederne på stedet, og den ene fortalte, hvordan de unge beskrev stedet som værende "voksen-pænt". For at imødekomme de unge i endnu højere grad, var et graffiti-værksted planlagt for at give de unge mere indflydelse på den fysiske indretning.

Nedenfor, et billede af venteværelset fra Aarhus Ungecenter, og det fremstår jo moderne og nydeligt, men vil en 13-18 årig føle sig hjemme i sådan en setting? Noget i min research tyder på, at det ikke er tilfældet.

Billede fra Aarhus Ungecenter i Viby

Eva, som deltog i workshoppen fortæller her, hvad hun tænker om fremtoningen i Myndighedscentret i Randers Kommune, da vi kommer ind på indretning.

“Det har jeg faktisk noget til, jeg synes sådan selve indretningen i kommunen, den er sådan lidt steril, det kan godt virke sådan lidt påtvunget det hele. (...) Det er sådan,

man skal bare svælge i sin misery oppe på kommunen, på en eller anden måde (...)
Det er som om man er sådan en mus i en kasse (...) Kommunen det er bare det der
fængsel” (Eva bilag:25)

Det lader ikke til, at Eva synes, at der er pænt og imødekommende på afdelingen, tværtimod ser hun det nærmere som *et fængsel* og et sted, hvor der kun er fokus på elendighed (misery), hvorefter hun siger, så kunne det være fint med “nogle mindre deprimerende billeder.” (Eva bilag:27). Hun bakkes op af resten af gruppen, der hurtigt bliver enige om, at det er “all over”, der skal gøres noget ved indretningen, så der kommer mere “liv” (Bilag:27).

Herunder ses samtalen for Evas citater, som det forløb under værkstedet, med de øvrige deltageres input:

Sarah: så, hvis du skulle starte den med rummet, som så, ikke skulle være at man havde lyst til at svælge i sin egen smerte,

Eva: altså,

Sarah: mindre deprimerende billeder,

Morten: mindre sterilt,

Eva: altså, jeg siger ikke at det skal være et hurlumhejhus,

Sarah: det kunne ellers være interessant,

Alle: ja

Eva: ja, med rutsjebaner og alt muligt, men

Alle: griner,

Eva: bare sådan lidt mere liv,

Sarah: mindre deprimerende, skal vi ikke sige det positive, så i stedet for mindre deprimerende, hvad kunne så være

Nanna: så mere liv, det lyder godt,

Sarah: mere liv

Morten: altså det kunne være fedt hvis en,

Sarah: i billederne eller, jeg skal lige høre, i billederne eller bare

Morten: i rummet

Sarah: all over,

Morten: all over

Eva: det eneste de har som er sådan lidt cool, det er den der bænk der, med græs på,

Sarah: ja,

Eva: men øh,

Alle: griner

Sarah: den er de også meget glade for,

Eva: så, noget i den stil,

Sarah: okay, så, det er godt at du siger det

(Bilag:27)

Rummet skal derfor ikke være sterilt, deprimerende og livløst, men derimod skal det være cool, som når der er en bænk med græs på. For yderligere at forstå rummets betydning havde vi en samtale, hvor vi snakkede ud fra en samling billeder, jeg havde taget ved Jyske Bank og Aarhus Ungecenter. Nedenfor ses to af billederne.

Billeder fra møderum i Jyske Bank Aarhus

De unge er positive over for indretningen på rummet ovenfor, og de unge fremhæver følgende:

Morten: Jeg synes også, at rummet generelt virker meget behageligt, det virker ikke så sterilt,

Sarah: nej dem her,

Morten: Altså selv om det er meget neutrale farver, der er derinde, så virker det alligevel

Eva: men det er meget varme farver,

Morten: ja, altså, den der lampe der står nede på gulvet, den giver sådan en varm glød.

(Bilag:28)

Noget tyder på, at lokalet ikke er 100 procent, som de ønsker, fordi det er meget neutralt, men til trods for dette så oplever de det som et positivt sted, et behageligt sted, og det varme lys har en positiv effekt. Endvidere hænger det positive sammen med, at der er skabt en rum med rundt bord og stole med runde kanter omkring bordet, hvilket synes at give de unge en oplevelse af, at her kan man sidde og snakke samme og sammen se, hvad der bliver skrevet oppe på skærmen. Henrik siger "Men jeg synes, det der er en god ide, så kan man også se, hvad de skriver." Implicit heri ligger en tryghed i at kunne følge med og føle sig inddraget i sin egen "sag". Som påpeget i mine nedslag i indledningen af dette speciale, så er inddragelsen af borgerne essentiel, og hvis de unge selv kan følge med i, hvad der bliver skrevet, så kan de muligvis komme til at føle sig som kritiske kompetente aktører, hvilket netop bliver fremhævet som positivt, når der skal genereres viden og værdi ud fra samtaler med borgeren (Danneris 2016:20).

Det er ikke kun på workshoppen, at det bliver tydeligt at rummet, samt andre lokationer mødet eventuelt måtte afholdes i, er af betydning for mødet og samtalens udfald. Dette bliver tydeligt med Nannas bemærkning nedenfor, da hende, hendes socialrådgiver og hendes mentor alle tre holder møde hjemme ved Nanna. Dette har en meget positiv effekt på Nannas oplevelse af samtalen:

"Ja, det var mega hyggeligt, det var rigtig rart, så sad vi og spiste lidt kage og snakkede, så var min mentor også med der. Vi har også aftalt, at måske skal vi ud at

plukke jordbær sammen alle tre til sommer (Sarah: Det lyder hyggeligt, jeg kan se at du bliver rigtig glad)

Mm, hun er bare sød, hende kan jeg rigtig rigtig godt lide at have, men det er også det der, man kan bare mærke hun sådan, hun synes det er spændende at høre, altså hun synes det er spændende.” (Nanna bilag:6)

Det, at de er væk fra de sædvanlige rum, fx et mødelokale eller hendes socialrådgivers kontor på MyndighedsCentret, skaber mulighed for at lave noget andet, mens de snakker, og det understøtter tilliden mellem dem. Det var hyggeligt, der var kage og de snakkede. At disse tre elementer fremgår i samme sætning indikerer netop det essentielle ved, at der både tænkes på forplejning, stemning og lokation, når socialrådgiveren skal møde den unge og give dem en oplevelse af, at de bliver set og anerkendt. Det kan således være medvirkende til, at Nanna oplever en interesse og sødme fra sin socialrådgiver, hvorfor hun selv åbner mere op. Derudover befinder Nanna sig i trygge omgivelser i kraft af, at de er hjemme ved hende. Nanna har under interviewet flere gange fremhævet vigtigheden af trygheden, og her bliver det fysiske miljø også afgørende for hende (Nanna 2018 bilag). Hvis man sammenholder det med Servicelovens § 46, stk 3. “Støtten skal bygge på barnets eller den unges egne ressourcer og barnet eller den unges synspunkter skal altid inddrages med passende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed.”, så synes mødet hjemme ved Nanna at være i overensstemmelse med den støtte, hun havde brug for på det pågældende tidspunkt, og at dette kan have haft en positiv effekt på hendes udvikling, trivsel og selvstændighed, hvilket også fremhæves som essentielt i servicelovens § 19. Mødet hjemme ved Nanna fremstår således som et meget vellykket møde ud fra hendes egen beretning, samtidig med at man kan formode at det også har affødt et godt udgangspunkt for myndighedernes arbejde med Nanna.

Ovenstående afsnit har fokuseret på de unges udsagn om forplejning, stemning og rum og deres oplevelser heraf. Afsnittet har endvidere kort berørt betydningen af inddragelse, dette bliver dog endnu tydeligere, da vi på workshoppen har en snak om dagsordenen for møderne.

Inddragelse

De unge, jeg har mødt, har gået til møder i Randers kommunes Ungeteam både hver uge, hver måned og efter længere tids sagsbehandling hver tredje måned. Vi må således gå ud fra, at de har haft en del møder, hvor de har skulle drøfte deres problematikker og hverdag. I mødet med de unge står det dog klart, at de ofte ikke ved, hvad det er for en type møde, de går ind til, og at de til tider mangler en interesse fra socialrådgiveren i, hvad det er de kommunikativt har brug for i den retning.

Nanna oplever dette meget eksplicit, da hun har nogle af sine første møder med Randers Kommunes unge afdeling, hvor hun siger:

Nanna: Det var også det der vi snakkede om til nogle af de første møder, hvor jeg ikke vidste hvad det egentlig var, at komme ned på kommunen, så var det meget sådan noget, du ryger hash, du er en idiot, agtig, sådan følte jeg, at de sad og sagde de der ting, jeg var ikke forberedt på, hvad jeg egentlig fik af vide, og mine forældre sad der, og der var denne her mega trykkede stemning

Sarah: Så en opremsning af dårlige ting

Nanna: Ja, jeg tror at det er vigtigt, at man skaber en god stemning fra start

Mona: var det også det der med, at du ikke var forberedt,

Nanna: ja, mine forældre sad der, med mine forældre der har jeg altid gerne ville vise det bedste, af mig, til dem, og selvom at jeg, altså, de vidste jo godt jeg røg hash, men det var jo ikke noget vi havde snakket om, så at det sådan skulle komme alt sammen på en gang, at et fremmed menneske fortalte mig, hvordan jeg var, sådan..”

(Bilag:23)

Nanna føler sig sat i en meget trykket situation, de første gange hun mødes med kommunen. Hun bliver konfronteret med hendes problematikker i hvad der for hende føles som en opremsning, men hun følte sig ikke forberedt eller inddraget i, hvorfor dette finder sted. Hun føler sig ligeledes nedgjort foran sine forældre, og det tyder ikke på, at dette har affødt en god start for Nanna, der gerne ville have haft mulighed for selv at fortælle om sin sag. Dette fremhæver Morten også som vigtigt, og han bakker Nanna op i følgende citat:

“Altså jeg tænker at det kunne være fedt, hvis det er sådan noget, man skal snakke om, så er det først en selv og så socialrådgiveren, der sidder og snakker, og så kan man så hive forældrene ind, for så har man lige aftalt, hvad må de få af vide, hvad må de helst ikke få af vide, det tænker jeg i hvert fald, det kunne være fedt.”

(Morten bilag:23)

Dette er muligvis et ønskescenarie for de unge; selv at kunne bestemme, hvad deres forældre får af vide, men det kan formodes, at en anden håndtering af de første møder via fx inddragelse og bedre kommunikation, ville have medført at de unge havde følt sig mere trygge ved møderne og de emner, der skulle tales om. Generelt har de unge også et behov for at blive inddraget i møderne og deres dagsorden, hvilket bliver tydeligere, da vi har en snak herom til workshoppen:

Tina: altså, jeg føler mig egentlig, personligt, så behøver jeg ikke en (dagsorden), fordi,

Nanna: jeg tror at det er individuelt,

Tina: ja

Nanna: måske man kunne snakke om,

Sarah: ja, så rådgiveren kunne spørge den unge, har du brug for en...

Tina: Mmm,

Nanna: Ja,

Sarah: okay,

Mentor: hvem bestemmer hvad der er i den dagsorden, hvad der er på den dagsorden, er det jer eller er det rådgiveren

Morten: jeg tror, at det er noget man skal aftale,

Tina: ja, fordi rådgiveren kan jo godt have nogle ting hun gerne vil, eller han, hun gerne vil have der bliver snakket om, men man kan jo også selv tilføje noget, så jeg tror at det er sådan, den går to veje, at måske rådgiveren har nogle ting som der skal snakkes om, og så,

Sarah: ja, og så kunne det godt være, at man havde noget der skulle tilføjes,

(...)

Mona: kunne det være det der med at aftale dagsordenen sammen,

Alle: samstemmende mumlen

Mona: det er sådan jeg hører jer sige det,

(...)

Tina: rådgiveren kan jo godt have lavet en dagsorden for måske de fyrre minutter og hvis man så har noget man selv gerne vil have snakket om, så har de måske sat lidt tid af til det,

Sarah: så rådgiver laver dagsorden, men sætter tid af til, hvis I har noget

Tina: altså, det første møde jeg var til, det endte med at tage to timer, selvom der i princippet kun var sat en time af til det, men det var fordi at jeg også havde noget. Jeg bliver også ukoncentreret efter den første time, og så kan jeg ikke mere, og så bliver mødet bare rigtig langt, som det der, også det der vi snakkede om pauser tidligere, der var heller ikke nogen pauser, andet end at min sagsbehandler hun lige gik efter noget vand,

Alle: griner,

Sarah: fordi I alle sammen var ved at dø af tørst efter halvanden time,

Tina: det var så langt et møde

(Bilag:26)

Vi ser her, at de unge meget gerne vil inddrages. Både i arbejdet med at udforme selve dagsordenen, men i særdeleshed i forhold til at få tilbuddet om at lave den i fællesskab. Og dette går igen i al den dialog, jeg har haft med de unge, både under workshoppene samt til de to forudgående interviews. De unge vil rigtig gerne *have tilbuddet* (Nanna 2018 bilag, Morten 2018 bilag, værksted 2018 bilag). Som også Uggerhøj m.fl. kom frem til i deres undersøgelse af samme felt i Aalborg Kommune i 2015-2016 er der gerne en manglende rammesætning af mødet. Dette samme scenarie udspiller sig i Randers Kommune.

De unge kan således befinde sig i en situation og ikke vide, hvad mødet drejer sig om, udover at det drejer sig om dem. De fleste af os sætter pris på at vide, hvad der skal foregå, særligt, om der er noget vi skal tage stilling til. Her udtrykker Morten det ret direkte:

“Fx til en mentorsamtale, så er der ikke nogen dagsorden, og hvis man så prøver at sætte en, så begynder man egentlig bare at køre over i den (handleplanen), og jeg vil gerne have en dagsorden, for jeg kan godt lide systemer.” (Morten bilag:25).

Morten udtrykker et helt tydeligt behov for at kende mødets format, fordi det gør ham tryk, i det han sætter pris på systemer.

De ovenstående afsnit synes at indikere, at mange af møderne foregår på systemets præmisser, herunder hvorvidt der er en dagsorden, hvad der i givet fald står i den, hvorvidt der er kage, hvordan lokalet ser ud, hvorvidt der bliver holdt pauser. De unges behov synes ikke altid at blive anerkendt eller tilgodeset, hvilket kan have konsekvenser for de unges oplevelse af mødet med myndighederne, men også for den værdi det giver for myndighederne. Nedenstående afsnit vil sammenholde dette med, hvad der tidligere er blevet fremhævet i arbejdet med børn og unge, herunder hvad der netop kan indvirke på oplevelsen af mødet med en offentlig myndighed.

DEL 2

Forplejning, stemning, rum og inddragelse - hvorfor er det så vigtigt?

“Frem for klienternes “bløde værdier” om menneskelighed og engagement i arbejdet lægges der i den bureaukratiske organisation vægt på “hårde værdier” som rutiner, logik, rationalitet, metoder og redskaber.” (Uggerhøj 2004:91)

De unges store, og til dels overraskende, fremhævelse af forplejning, stemning, rum og inddragelse kan formodentlig hænge sammen med deres behov for at opleve engagement, interesse og menneskelighed fra deres socialrådgivere. Som fremhævet i de ovenstående afsnit er det essentielle ikke, hvorvidt de får kage, men den følelse de oplever, at det afføder; en interesse i dem som personer, en oplevelse af at blive *set* og en følelse af trykthed fra mødets start. Dette er modsat “hårde værdier”, som metoder, rutiner og logik, der i højere grad har fokus på resultatet, og som i dette tilfælde i højere grad giver de unge

en følelse af, at det kun er det "tunge" de skal snakke om, og det er hårdt og medfører ofte en trykket stemning for den unge jævnfør ovenstående afsnit.

Lars Uggerhøj, Professor ved Institut for Sociologi og Socialt Arbejde i Aalborg, fremhæver i det indledende citat netop det modsætningsforhold, der kan være mellem en klient og den bureaukratiske organisation, og det synes at være dette, de unge nogle gange oplever, når de går til møder i Randers Kommunes MyndighedsCenter.

Som observeret i dette speciale, så kræver det ofte, at socialrådgiverne skal udvise stor rummelighed samtidig med, at de skal kunne møde den unge i øjenhøjde. Det kræver nogle gange, at socialrådgiveren tager et møde hjemme hos den unge og/eller husker at indlægge pauser, hvor der tales om andet end det, som samfundet har defineret som et "problem".

Dette er også blevet fremhævet i lignende undersøgelser, hvor det påpeges:

"Observationerne tyder på, at de deltagende myndighedspersoner skal udvise stor sensitivitet og kunne tilpasse rammen til den enkelte unge, og til den tid den unge har brug for i sine overvejelser. Vi vurderer ikke, at det taler imod anvendelse af en form for regelsæt eller en huskeliste, men at reglerne må være til løbende diskussion og udvikling – både blandt myndighedspersoner og i kommunikationen med de unge." (Andersen, Brandt & Uggerhøj 2016:23).

Dette bliver også flere steder fremhævet af de unge, og særligt Nanna, som har haft en sag hos MyndighedsCentret, siden hun var 13 år, finder det vigtigt, at de kommunikerer med hinanden, og at socialrådgiverne er helhjertet til stede. Hun har før oplevet det modsatte, hvortil hun påpeger:

"Det føltes ikke som om, de gjorde det med hjertet, det var mere bare et job, hvor de bare var sådan meget, hvad kan man sige, det var bare sådan, okay vi skal igennem denne her procedure og dit og dat og du har gjort det og det forkert og det skal vi finde en løsning på agtigt ..." (Nanna bilag:4).

Nanna har potentielt reflekteret mere over sin situation end den gennemsnitlige unge, idet tilbuddet om at fortælle om sine oplevelser med afdelingen kom fra hende selv, men hendes oplevelser bliver ikke af den grund mindre væsentlige. Hun har skulle omgås regler, formaliteter "dit og dat" i en stor del af sit liv, og dette påvirker hendes oplevelse af Randers Kommunes MyndighedsCenter, og dette er ofte ikke positivt for Nanna.

Reglerne og formaliteterne behøver ikke at blive fjernet, men hvis oplevelsen af, og med, myndighederne skal forandres til det bedre, så er det netop vigtigt, at den unge ikke oplever en for stor kløft mellem dem selv og myndighederne. Et stykke kage eller et bolche, bedre lokaler og en hyggelig(ere) stemning kan muligvis hjælpe til at minimere denne "kløft"; som nok er svær helt at fjerne, sagens karakter taget i betragtning. Noget tyder imidlertid på, at den manglende forplejning, en stemning med fokus på formalitet og et mødelokale der enten er relativt tomt eller i bedste fald er "voksen-pænt" i højere grad klientliggør den unge, hvilket skaber barrierer for den gode oplevelse og et hensigtsmæssigt udfald af mødet med MyndighedsCentret.

En klientliggørelse kan endvidere bevirke, at den unge føler sig sat i bås, og deres handlemuligheder bliver forringet i de sociale myndigheders forsøg på at opfylde myndighedernes krav. Dette er blevet fremhævet i artiklen 'Brugerinddragelse og stemning i arbejdet med unge og rusmidler: socialt arbejde som ledelse af selvledelse' udarbejdet af Mads Bank. Bank påpeger her, at rummet og stemningen er af afgørende betydning, hvis en samtale skal fungere optimalt, og hvis man skal få de unge til at udtrykke deres egne ønsker, håb og projekter. Et kontor-lignende mødelokale imødekommer ikke dette behov:

"Vi er i et institutionelt rum, der både er kontor og bliver brugt til samtaler.

Artefakterne;

computeren, telefonen og kontormøblerne minder Eva om, at her indhentes information om hende og hendes problemer. Informationer der kan distribueres videre til andre relevante myndigheder. Dermed bliver 'kontoret' både konkret og associativt forbundet til andre disciplinære rum, hvor der foregår en vurdering (...) I sådanne rum har mange af de unge erfaringer med at tale med professionelle og blive fremstillet som problematiske og afvigende og de er blevet mødt med krav om

bekendelse og refleksion og stigende overvågning og problematisering.” (Bank 2017:15).

Et sådan rum, som også kaldes et disciplinært rum (Bank 2017), hæmmer den unges lyst til at udtrykke sine følelser, hvilket i sidste ende hæmmer den unge i at komme ud af problemerne og i stedet tale om drømme og fremtiden (Bank 2017:15f). Dette er netop fremhævet i ovenstående afsnit, hvor de unge og særligt Nanna, påpeger vigtigheden af, at hygge sig og at socialrådgiverne spørger ind til, hvordan hun selv og andre unge har det, i stedet for kun at tale om de hårde emner. Bank fremhæver at dette muligvis kan opnås, hvis man eksperimenterer med rummet, og fx gør det mere *venskabsagtigt* (Bank 2017:16). Dette blev også efterspurgt af de unge via fx “billeder med liv på” (Eva 2018 bilag).

Bank samler dette i betegnelsen “affektive fænomener”, som indeholder stemning, atmosfære og energi i det sociale arbejde. En kop kakao, som Nanna efterspørger, kunne være et affektivt fænomen, der frembringer den gode stemning, og hendes tilstedeværelse i rummet kan muligvis ændre sig i kraft af tilbuddet om kakao.

“At blive stemt og være i særlige stemninger er i Heideggers forståelse det der ’åbner for’ særlige måder at være på - særlige tanker, følelser, ønsker og handlinger. Stemninger er samtidigt sociale fænomener der kan moduleres og samskabes. Nogle stemninger åbner for håb mod fremtiden andre lukker forståelseshorisonten.” (Bank 2017)

Dette hænger også sammen med Nannas oplevelse, da hun har besøg af sin socialrådgiver og mentor hjemme hos sig selv. Det skaber en særlig stemning, og det åbner op for, at Nanna får lyst til at fortælle om sine ønsker og følelser. Dette oplever Morten ligeledes, når han lige kan *hapse et stykke kage og tygge på situationen* og fjerne fokus, så trykket ikke længere er så stort. Bank fremhæver at sådanne initiativer kan medvirke til det, der kaldes den produktive pastorale relation; en relation hvor dialog, samtale og bekendelse netop bliver mulig (Bank 2017:13,18,20). En kop kakao, et stykke kage, det rette rum og de rigtige spørgsmål kan derfor åbne op for håb mod fremtiden frem for at lukke ned og skabe nedtrykthed. Danneris & Dall har arbejdet med lignende i deres arbejde med

meningsfuldhed inden for beskæftigelsesindsatsen. Ovenstående indikerer, at når noget giver mening for de unge, så bliver oplevelsen bedre. Fx giver det god mening for Nanna at få kakao, for Morten at kunne spise lidt for at få en pause og for Eva at rummet ikke bliver som et fængsel. Danneris og Dall fremhæver netop, at meningsfuldhed er forskelligt og dynamisk. De siger bl.a.:

“Meningsfuldhed er en dynamisk størrelse, der udover at have subjektiv, borgerbundet såvel som objektiv, institutionel karakter, vil ændre indhold og retning alt efter den specifikke situation, borgeren befinder sig i. Det, der giver mening i en borgers sag på ét tidspunkt (fra subjektiv såvel som objektiv anskuelse), vil ikke nødvendigvis gøre det senere, og det, der forekom meningsløst på et tidspunkt, kan senere forekomme meningsfuldt set i lyset af senere hændelser eller udviklinger.”
(Danneris & Dall 2016:41).

Således kræves der også, at socialrådgiverne formår at se, hvad der for den unge giver mening lige nu. Giver det mening at rykke mødet til et andet lokale, giver det mening at gå en tur eller giver det mening at indtænke forplejningen som en del af mødet. Sammenholdt med Bank kan der argumenteres for, at affektive fænomener også vil være meningsfulde, men muligvis på forskellige tidspunkter og i forskellig grad afhængig af den enkelte unge. Danneris og Dall fremhæver netop også, at meningsfulde indsatser “ikke (er) noget der a priori kan defineres og bestemmes, men noget, der skal skabes i den konkrete indsats i samspil mellem borger og institution (Danneris & Dall 2016:41). Til trods for at Danneris og Dall undersøger beskæftigelsesområdet, så synes det netop også at være dette de unge efterspørger - meningsfulde møder, hvor der er taget højde for, at de er unge mennesker, som skal mødes som andet end “problemer”, der skal løses.

Ovenstående har fremhævet, at de affektive fænomener er vigtige i arbejdet med børn og unge, hvilket netop også gør sig gældende for dette speciales deltagere/bidragydere. Klienter er mennesker, myndighederne er mennesker, men ofte er der en kløft mellem de to, som skal forsøges minimeret, hvis oplevelserne hos de unge skal ændres til det bedre, og her synes det essentielt i højere grad at vende blikket mod anerkendelse, som er blevet let berørt i de foregående afsnit.

DEL 3

Et rum for anerkendelse

“Anerkendes individet ikke, eller er det ude af stand til at få følelsesmæssig støtte, kognitiv agtelse eller respekt og social agtelse, risikere det at miste det positive forhold til sig selv, som er grundlæggende for dets udvikling.” (Honneth 1994/2003:17f).

Anerkendelse er ifølge Honneth afgørende for et individs grundlæggende identitetsdannelse og anerkendelse kommer i mange former og inden for forskellige relationer. Honneth har i sit arbejde med anerkendelse fremhævet anerkendelsens særlige betydning for et individs selvtillid, selvagtelse og selvværdsættelse, som finder sted inden for de tre forskellige anerkendelsessfærer jævnfør teoriafsnittet længere oppe. Via mit arbejde med de unge i Randers synes det at være tydeligt, at anerkendelse har en afgørende betydning for de unge, hvis de skal have en positiv oplevelse af mødet med MyndighedsCentret. Honneth er af den overbevisning, at det ikke er muligt for et individ at udvikle sin identitet uden anerkendelse fra øvrige individer i dets omverden. Det kan argumenteres, at disse unge oplever et brud med deres identitet, da de er kommet i problemer, og har brug for systemets støtte for at komme videre. Det kræver, at systemet *ser* dem, for ellers kan de ikke udvikle deres identitet. Honneth har i sin bog ‘Kamp om anerkendelse’ fremhævet betydningen af at være *synlig* eller *usynlig* i sit møde med andre, hvortil han skriver:

“Kulturhistorien giver mange eksempler på situationer, hvori de herskende giver udtryk for deres sociale overlegenhed i forhold til de undergivne ved at foregive, at de ikke ser dem.” (Honneth 1994/2003:99)

Flere af de unge fremhæver det væsentlige i at blive *set*, hvilket mange af de citerede medtaget i analysen udtrykker. De vil gerne spørges ind til, i forhold til hvordan de har det, de vil gerne tilbydes noget hyggeligt, både vedrørende forplejning og kommunikation, og de

vil gerne tilbydes muligheden for at holde pauser under mødet efter behov. Dette kræver, at de bliver set, det kræver, at socialrådgiveren fx tillader sig selv at se, når Nanna får tårer i øjnene og har brug for en pause:

Nanna (...) hvis man kan se at det er trykket for den unge, og det tror jeg godt at man kan se

Sarah: ja?

Nanna I hvert fald på mig kunne man godt, for jeg fik tit tårer i øjnene, eller blev lidt rød i kinderne sådan, begyndte at sidde på nogle underlige måder, altså det er jo ikke alle, det er jo ikke sikkert at man har brug for en pause, men det kan jo godt, ske, hvis det er meget svært det man snakker om, så er det jo heller ikke...

Sarah: Så synes du det ville være rart, hvis rådgiver spurgte, skal vi ikke lige tage en lille pause

Nanna Ja, det tror jeg ville være rart, så kunne man lige tænke på noget andet.

(Bilag:10)

Det betyder ikke nødvendigvis, at socialrådgiveren ønsker at ignorere eller ikke se fx Nanna og hendes behov, men et individ kan blive "usynlig" for et andet, fordi de er sat i en situation, hvor eksempelvis en socialrådgiver har sine regler og formaliteter - de er med Honneths ord, "de herskende" - hvilket kan gøre socialrådgiveren "blind" for Nannas mere bløde behov jævnfør tidligere sondring af kløften mellem bureaukrati og klient. Honneth påpeger, at det drejer sig om "(...) en indre disposition, som ikke gør det muligt at opfatte denne særlige person." (Honneth 1994/2003:98). Det kan således overføres til, at socialrådgiverne muligvis kommer i positioner, hvor de grundet bureaukratiet, har vænnet sig til, og dermed blevet indehaver af, en indre disposition, der siger til dem, at mødet og dets dagsorden skal gennemføres, selvom det måske havde været gavnligt, at se individets behov og derved anerkende det som et individ.

Morten har også flere gange fremhævet det essentielle i, at der bliver *lyttet* til ham. At det er ham, der skal være *synlig* for socialrådgiveren. Som fremhævet tidligere kan denne synlighed komme til udtryk ved, at socialrådgiveren netop giver Morten den pause, han har brug for. Det kan ligeledes relateres til Honneths forståelse af anerkendelse i den retslige

sfære, idet dette er en situation hvor de unge både skal indordne sig under en "overlegen" partner, men samtidig har nogle grundlæggende rettigheder, der skal tilgodeses. Honneth fremhæver, at "Anerkendelsen gives her gennem de lovmæssige relationer, der foreskriver de rettigheder, som subjektet har positiv adgang til (...) Anerkendelse i form af rettigheder sikrer altså individet de grundlæggende muligheder for at realisere sin autonomi." (Honneth 1994/2003:16). Honneth fremhæver, at denne form for anerkendelse er essentiel, hvis individet skal kunne se sig selv som et ligeværdigt menneske i samfundet, og at det i høj grad afhænger af, hvorvidt samfundet kan integrere borgernes forskellige ageren, præstationer og værdier (Honneth 1994/2003:17).

Det kan eksempelvis fremhæves, at Nanna oplevede et ligeværdigt møde med sin socialrådgiver og sin mentor, da de mødes hjemme ved hende, og aftaler, at de til sommer skal ud at plukke jordbær sammen. Nanna bliver her anerkendt for andet end en klient, hun anerkendes som et ligeværdigt menneske, der også sætter pris på fællesskabet og det simple ved at plukke jordbær. Det afføder også, at Nanna bliver i stand til at indgå i en ligevægtigt relation til trods for, at det er en hierarkisk horisontal position (Honneth 1994/2003:17).

Tina påpeger ligeledes under workshoppen, at det er vigtigt, at socialrådgiverne lærer dem at kende, for som hun siger:

"Det der med at, sådan, de viser interesse for en, sådan at, de vil gerne lære en at kende, at det ikke bare er deres job" (Bilag, s.24).

Hvorefter en af det andre unge hurtig følger op og siger "Det er virkelig godt sagt" (Emilie bilag:25). Dette indikerer det essentielle i, at de ikke bliver nedværdiget, men netop er så værdige, at socialrådgiverne gider at lære dem at kende. Dette kan ifølge Honneth også medføre, at individet kan tillægge sig selv en social værdi (Honneth 1992/2006:178).

Overordnet set giver anerkendelse inden for alle tre sfærer den unge de bedste betingelser for et godt og sundt livsforløb med selvværdsættelse gennem anerkendelse i den retslige sfære (samfundet), selvrespekt gennem anerkendelse i den solidariske sfære (venner og

bekendte) og selvtillid gennem den primære sfære (familien og det nærmeste netværk). Når, i dette tilfælde, den unge, ikke bliver anerkendt i en af disse sfærer er det ifølge Honneth en krænkelse; fraværet af anerkendelse. Honneth udtrykker det således: "individets intersubjektivt opnåede, positive forståelse af sig selv" krænkes (Honneth 2003 og 2006:175).

Det kan argumenteres, at socialrådgiverne i mødet med de unge skal bestræbe sig på, at skabe et anerkendende rum. Et rum, der får de unge til at opleve, at de er ligeværdige med deres socialrådgiver og hvor de er synlige som mennesker og ikke kun som en del af en formalitet og et regelsæt. Dette er også påpeget i rapporten "Inddragelse af udsatte Børn og unge i socialt arbejde - reel inddragelse eller symbolsk retorik?" (2014) der fremhæver, at hvis ikke man er lydhør overfor de unge og deres input, så vil det have konsekvenser hvoraf en konsekvens fx kan være følgende: "De oplever sig overhørt af de voksne, fremmedgjorte, som statister i egne liv. Og de oplever dermed en objektgørelse af sig selv som mennesker." (Jensen 2014:258). Honneth påpeger ligeledes konsekvenserne ved manglende anerkendelse af individet, hvor han fx fremhæver, at vi som mennesker er afhængige af andres opbakning, og hvis den mangler, og vi oplever mistillid og en meget lille grad af værdi, hvilket Honneth kalder ringeagt, så er der risiko for, at hele individets identitet bryder sammen (Honneth 1992/2006:175). Det er fra de unge blevet fremhævet, at de til tider oplever møderne og deres lokaler som værende et fængsel, og både Nanna og Morten har fx oplevet at være til møder, hvor det føles som om, at alle deres problemer bare bliver remset op (Nanna 2018, bilag og Morten 2018, bilag). Det er ifølge Honneth også med til at krænke individet, fordi det bliver ydmyget grundet dets fejltrin, hvilket i sidste ende fratager individets dets følelse af anerkendelse (Honneth 1992/2006:175f).

Synlighed for andet end de unges problemer synes derfor afgørende, og derfor bliver måden de imødekommes på essentiel. Synlighed kan også ske i det fysiske rum - for *ser* man de unge, hvis man afholder møder i rum som der ligner venteværelset der er voksen-pænt eller et kedeligt kontormiljø?

Ekspressiv anerkendelse

Honneth har i sit arbejde med anerkendelse ydermere arbejdet med anerkendelsens ekspressive karakter, hvor han fremhæver, at mennesker via deres kropsudtryk ytrer anerkendelse. Det være sig ved et smil, som imødekommer den anden og derved udviser anerkendelse af dets person. Det kan også være en ekspressiv adfærd, der synliggør, hvad der ligger forude, og hvad personen kan forvente i de kommende handlinger (Honneth 1994/2003:110). Honneth siger, at det er handlinger "der for så vidt har karakter af metahandling, eftersom de symbolsk signalerer den slags opførelse, som adressaten legitimt har lov at forvente." (Honneth 1994/2003:110). Det vil sige, at hvis man bliver taget godt imod med fx et smil og et varmt "velkommen", så vil, og kan, modtageren forvente anerkendelse i den følgende del af interaktionen.

I ovenstående analyse har der været fokus på, hvad den rette stemning har af betydning for møderne mellem de unge og deres socialrådgiver. Til trods for, at der ikke primært har været fokus på, hvorvidt de unge er blevet taget imod med fx et smil, så har det ovenstående alligevel fokus på, hvad det ekspressive har af betydning, herunder hvilket udtryk der signaleres, når man bydes varmt velkommen til en samtale og bliver budt på kaffe og eventuelt kage. Endvidere er selve rummet for samtalen blevet tildelt en ekspressiv karakter - er det et rum, der udtrykker, at her skal der ske noget kedeligt, hvor man blot sammen skal dvæle ved den unges elendighed eller er det et rum, der udtrykker inddragelse, hygge og forståelse for den unge og dennes situation. Dette synes at kunne overføres til Honneths brug af ekspressiv anerkendelse, hvor han siger at "i et kærligt smil artikuleres der en motivmæssig villighed til omsorgshandlinger (...)" (Honneth 1994/2003). De unge udtrykker direkte og indirekte, at det at blive budt velkommen med fx kaffe i et behageligt rum er afgørende for deres oplevelse af samtalen, og hvorvidt samtalen får et godt udfald. Jævnfør Honneth oplever de via velkomsten, rummet og stemningen hvorvidt der artikuleres en villighed til omsorgshandlinger eller ej, hvilket er af betydning for samtaleens efterfølgende forløb.

Nanna har imidlertid også fremhævet, at hun ofte har manglet et smil eller følt, at socialrådgiverne bare har gjort deres arbejde, og når hun oplever det, så får hun automatisk

en negativ opfattelse af mødet, og hvad der skal ske fremadrettet. Det samme er gældende for Morten, der forklarer, at hvis der ikke er åbenhed og forståelse, så opleves det i højere grad som arrogance. I tråd med Honneth, er dette således udtryk for en negativ villighed og fokus bliver ikke på omsorgshandlinger med snarere på strategiske handlinger (Honneth 1994/2003:111). Der kan argumenteres for, at socialrådgiverne ofte står i en svær situation, da de har formaliteter og regler, som de skal følge, og at det derfor kan være krævende for dem, at se den unge på flere måder end som et problem, der skal løses. Det er potentielt vanskeligt at møde de unge uden forbehold og uden fordomme, og uden at bruge normaliteten som referenceramme, men anerkendelse ligger i at kunne se de unge som andet et problem, og det kunne muligvis blive afhjulpet, hvis rummet og stemningen blev en anden, hvis de udsender et andet udtryk.

Britta Nørgaard, Ph.d og lektor ved UCN's pædagoguddannelse i Aalborg, har i artiklen "Honneth – anerkendelse og tingsliggørelse", netop påpeget, at anerkendelse kan bliver glemt til fordel for bureaukrati, og fordi den er afhængig af gensidighed:

“Men når man f.eks. som professionel, pædagog f.eks., underlægges bestemte administrative procedurer o.l, så vil man kunne stå i situationer, hvor det bliver enten diagnoser eller procedurer, der påvirker og til dels bestemmer ens betragtningsmåde og ikke den anerkendelse, som har moralske dimensioner. (...) anerkendelse er den gensidige indskrænkelse af ens eget egocentriske begær til fordel for den anden, som netop nu står over for dig” (Nørgaard 2016:10).

Som socialrådgiver skal man derfor kunne rumme den unge og forsøge ikke at lade procedurer stå i vejen for at kunne se den hele person. Dette synes nogen gange at være problematisk og noget, som de unge hurtig opfanger, hvorved samtalen ikke opnår sit fulde potentiale. Nanna har som tidligere påpeget været i systemet i lang tid, og hun har flere gange været inde i perioder, hvor møderne har afledt en negativ følelsesreaktion, særligt fordi socialrådgiverne, ifølge hende ikke har kunne se hende som en hel person:

Nanna: Det afhænger meget af socialrådgiveren synes jeg, for det er mange forskellige typer jeg har haft, så det er afhængig af hvad for en personlighed man sidder med, synes jeg

Sarah: Ja, hvordan det, prøv at sige lidt mere om det

Nanna: Jeg har haft to, de var meget sådan strenge, bestemte

Sarah: Hvad betyder det?

Nanna: Det følte ikke som om de gjorde det med hjertet, det var mere bare et job, hvor de bare var sådan meget, hvad kan man sige, det var bare sådan, okay vi skal igennem denne her procedure og dit og dat og du har gjort det og det forkert og det skal vi finde en løsning på agtigt i stedet for sådan. Fx hende jeg har nu, hun er rigtig rigtig god og hun er, det er Ulla, hun er sådan meget sød og glad og spørger ind til en, man kan mærke, hun kan godt lide hendes job, hun hygger sig med det, sådan virker det ihvertfald, jeg kan jo ikke tale på hendes vegne, men der er en mere sådan åbenhed med hende, end jeg har haft, fx den allerførste, hende kan jeg jo ikke huske så godt, men der kan jeg huske, der græd jeg meget da jeg var inde ved hende, det gad jeg bare ikke, jeg var virkelig en rod, dengang, sådan, jeg gik ud fra et møde, og så spyttede jeg på gulvet, det kunne jeg aldrig finde på at gøre i dag.

(Nanna bilag:4)

Det hænger godt sammen med det, som Honneth kalder en psykisk lakune i personligheden, hvilket netop kan ske, når der ikke finder en social billigelse sted (Honneth 1994/2003:180f). Det tyder på, at Nanna ikke har følt sig set af tidligere socialrådgivere, og selv om hendes alder muligvis også havde indvirkning på oplevelsen, så har hun reageret med gråd og forladt et møde for derefter at spytte på gulvet. Dette kan skyldes den manglende oplevelse af anerkendelse, og som Honneth påpeger så er følelser og handlinger forbundet med henholdsvis vellykkede eller mislykkede oplevelser af en given situation (Honneth 1994/2003:181).

Ovenstående afsnit har med Honneths begrebsapparat forsøgt at fremhæve, hvorledes anerkendelse kan ses i sammenhæng med de unges oplevelse af at gå til møder i Randers Kommunes MyndighedsCenter. De unge bruger ikke eksplicit ordet anerkendelse, når de fortæller om deres oplevelser, men via analysens fire nedslag kommer behovet for anerkendelse implicit til udtryk, og anerkendelse bliver i denne sammenhæng i høj grad noget ekspressivt, noget de kan se, mærke og føle. Man kan med Honneths ord sige, at de unge kæmper deres kamp om at blive anerkendt for andet et problem. Og alt der associeres

med problemet herunder de deprimerende lokaler, den trykkede stemning, ingen forplejning og kun hårde samtaleemner bliver i højere grad associeret med krænkelse frem for anerkendelse. De kæmper for at blive set, at blive hørt og blive behandlet som individer, der netop også sætter pris på at være et behageligt sted og blive tilbudt en kop noget at drikke.

Konklusion

Nærværende speciale har haft fokus på, hvordan en række unge ved MyndighedsCentret i Randers Kommune har oplevet samarbejdet og deres møder med afdelingen. Inden specialets start var jeg bevidst om, at anerkendelse kunne komme til at spille en afgørende rolle, da jeg også under min praktik beskæftigede mig med feltet. Endvidere stod det klart under en række observationer, at de unge ikke følte sig anerkendt eller mødt i forhold til deres egen sag.

I dette speciales arbejde med den indsamlede empiri stod det klart, at for at indfange anerkendelsens omfang måtte jeg lave fire nedslag; 1) forplejning, 2) stemning 3) det fysiske rum og 4) inddragelse. Inden for disse fire nedslag blev det tydeligt, at der kunne ske forbedringer i forhold til de unges oplevelse af mødet med MyndighedsCentret i Randers. Ved første øjekast kan disse fire nedslag synes basale og måske ligefrem selvfølgelige, og man kan få tanken, hvorfor skal vi beskæftige os med, hvorvidt socialrådgiverne byder på kage eller afholder møder i rum med en bestemt indretning? Men ud fra de unges udsagn og ovenstående analytiske gennemgang af disse, er dette netop vigtigt at fokusere på, hvis den unge skal have en positiv oplevelse af mødet med MyndighedsCentret.

I specialet anerkendes det, at der kan være en kløft mellem myndighederne og klienterne - i dette tilfælde de unge - som ikke altid tilgodeser den anerkendelse som ud fra de unges udsagn synes at være vigtig. Imidlertid har analysens fire nedslag også fremhævet hvor relativt små ændringer der skal til for at gøre en samtale bedre. Her har særligt Banks anvendelse af affektive fænomener fået en stor betydning, og som Bank ligeledes konkluderer i sin analyse, så handler det om at skabe en stemning, som skaber grobund for

drømme, udvikling og forandring, frem for en stemning der er båret frem af procedurer og regler.

Dette fokus på stemningen har ligeledes affødt et fokus på anerkendelsesbegrebet, for hvordan skabes en sådan stemning, hvis ikke man formår at anerkende de unge som ligeværdige og som individer, hvis identitet er under udvikling. En positiv udvikling finder kun sted, hvis den unge føler sig set og kan mærke at socialrådgiverne udtrykker velvillighed. Det er her den positive værdi kan opstå, for myndighederne såvel som for de unge. Det synes vigtigt at understrege, at jeg med specialet ikke ønsker at proklamere, at myndighederne, og her særligt socialrådgiverne, skal gøre alt, hvad de unge beder om, men med specialet ønsker jeg at sætte fokus på, at hvis en socialrådgiver modsiger eller ikke kan imødekomme den unge, så skal den unge stadigvæk anerkendes. Det kræver, at der bliver lyttet til den unge, og at de inddrages i procedurerne. Det er selvfølgelig en nødvendighed, at der er opbakning og strukturel støtte fra kommunen, for ellers bliver det svært at bygge bro over kløften, og dermed bliver det også sværere at give de unge en positiv oplevelse med myndighederne.

De unge, som er i tvunget eller nødvendigt samarbejde med myndigheder skal støttes i at opnå hensigtsmæssig trivsel og udvikling og ikke miste deres fremtidsdrømme. Tværtimod må målet for alle være, at de unge netop kommer nærmere at kunne realisere deres potentiale, og måske kommer myndighederne tættere herpå ved starte samtalen med:

“Hej. Velkommen til. Vil du have en kop kakao? Der står også bolcher på bordet der. Vi kan sætte os her i sofaen, og så kan vi snakke om, hvordan du har det og hvordan jeg bedst muligt kan støtte dig.”

Diskussion

De fleste af os har nok en forventning om, at andre lytter til os, når vi har noget på hjerte. Vi ved måske, hvad vi har krav på og har ressourcer og kompetencer til at insistere på at blive mødt i disse. I en artikel fra 2014 beskriver Rasmus Willig hvordan “statuskampe” kan medføre “en række umyndiggørelsesprocesser, der er defineret ved at fratage en person

eller en gruppe evnen til at ytre sig kritisk uden frygt for repressalier eller sanktioner.” (Willig 2014:24) og i forlængelse af dette hvordan fraværet af at blive mødt i sine behov kan medføre store “frustrationer, projektioner eller modreaktioner” i interaktionen med de kommunale medarbejdere (Willig 2014:26 og Hasenfeld 1987). Dette svarer overens med egne observationer i MyndighedsCentret i Randers Kommune samt data fra spørgeskemaundersøgelsen nævnt længere oppe.

Det danske demokrati og alle vores principper om lighed og frihed, hvorpå vores politiske system er bygget, medvirker at indgreb i vores generelle rettigheder må foregå efter bedste demokratiske vis og på et efter lov vedtaget grundlag (Dalgaard-Larsen mfl.). Denne gennemsigtighed gør det lettere for borgere at vide om alt foregår som det skal, og borgerne har ret til fyldestgørende vejledning i mødet med de offentlige instanser (kommune og stat).

En mindre transparent form for magt er den “symbolske vold” som Pierre Bourdieu har begrebsliggjort. Denne type magt forekommer let og ofte på feltet som udgøres af de socialt underprivilegerede og de ansatte der beskæftiger sig med dem (Bourdieu & Wacquant, 1996:151f). Denne lidet transparente magt kan komme til udtryk når fx en socialrådgiver udtrykker at “vide bedst”, og det kan være ubevidst fra begge parter side. Der kan også rejses spørgsmål om, hvorvidt den ansatte altid bevæger sig på et legitimt grundlag. Og dette kan opleves ubehageligt for borgeren, der befinder sig i modtager enden af relationen. Uden at kunne konkretisere helt hvori ubehaget har rod. I modsætning til den gennemsigtighed jeg var inde på før i forhold til de retsmæssige demokratiske principper kan det i denne situation også være svært for borgeren, at bevise at der er foregået noget decideret ulovligt (Järvinen og Mortensen 2004:17).

“Der er åbenlyst ikke bare tale om udøvelse af en legal myndighed overfor borgerne, men om et langt mere flertydigt og indgribende forhold, hvor det er overladt til forskellige faggruppers skøn at træffe afgørelser af vital betydning for de berørte personer. Denne tussmørkezone, hvor legal myndighedsudøvelse, støtte, forhandling, overtalelse, disciplinering og kontrol er blandet sammen (...)” (Järvinen 2006)

Socialrådgivere og andre der er ansat i en "hjælpeposition" i den offentlige sektor kan heller ikke siges fri fra at komme med, og trække på, egne overbevisninger, personlighed, etiske regelsæt og lignende. Oprigtig objektivitet er svært for de fleste af os men det er de færreste af os, der har lov til at lave alvorlige ændringer og indgreb i andres liv (Järvinen & Mortensen 2004:24 og 2003:17, Uggerhøj 2011).

"People depend on professional services to help them increase their control over their lives during times of trouble and distress. The power to intervene in people's lives carries with it unique responsibilities to society that are not connected to other kinds of work. The ethics of professional practice, then, are directly related to the use and abuse of power." (Manning 2005/2015: 3).

Man kan spørge sig selv, om socialrådgiveres tre et halvt års uddannelse klæder dem ordentligt på i forhold til at skulle fungere som dommere over andres liv i den udstrækning de gør. Järvinen beskriver hvordan det gerne forekommer at socialrådgivere i Danmark forsøger at lægge afstand mellem dem selv og det regelsæt de skal efterleve. Gennem interview jeg gennemførte med halvdelen af medarbejderne i afdelingen, fik jeg også en oplevelse af, at det kan være svært at yde borgerne den service socialrådgiveren synes at borgeren har krav på, under de vilkår de arbejder under.

Vinklen i meget af den eksisterende litteratur på området omhandler de strukturelle og institutionelle barrierer og de gange der sættes fokus på borgernes oplevelser er det som oftest de voksne. Dette specialeprojekt finder sin berettigelse idet det giver ordet til de unge borgere, der befinder sig i en situation, hvor de ikke har mange muligheder for at undsige sig samarbejdet, ligesom magtbalancen mellem den unge og socialrådgiveren er mere end bare lidt skæv.

Abstract

This master thesis revolves around the field of troubled youth in contact with the Family Department at Randers Kommune and my ambition with this thesis is to make my small

contribution to the literature already out there with the scientifically produced knowledge in the analysis above.

The method

The method employed and the empirical data is based on both qualitative semi-structured interviews with two of the young people who frequently visits with the authority in charge of the welfare system in the area of family and kids. Furthermore the master thesis is based on participatory action research. With these two methods of gathering data in combination with the hermeneutic science the aim has been to understand and interpret how these seven young people being interviewed and participating in the workshop I hosted feel about the way the meetings are being held at Randers Kommunes Family Department. In my work with the collected data I have been inspired by the critical eye of both Axel Honneth and his theory of recognition and the participatory action research.

The conclusions

I have divided the analysis into three separate levels of depth. First of I present the data almost as it is as well as describing it in a common sense fashion. It shows how the seven young people experiences attending meetings at the Family Department. This first part reveal that the workshop attendees is experiencing a lack in the following areas: communication, forthcomingness and a bit surprising for most, catering.

The second level of the analysis compares the findings at Randers Kommune with earlier work done in this field. The third part of the analysis plays out at a theoretical level. This part will probably not be recognizable for the young people and requires some knowledge into Honneth's theories of recognition.

There are four themes in the analysis, catering, atmosphere, the physical space and involvement. The analysis shows that there is a lot of room for improvement in these areas if the Family Department wishes to be closer to fulfilling the law as it is written in the Service Law's § 19 and 46 where it says that the department is to secure that troubled kids and young people can grow up and have the same possibilities as any other kid or young woman or man. The department is additionally to secure the youngsters personal growth, health as well as the prospect of a fulfilling and independent adult life. Also the department is to further the well-being of the kids and young men and women (retsinformation.dk).

It becomes quite obvious at the end of the analysis that the young people does not have an experience of being *seen* in the way of that Honneth's theory of recognition recommends in regards to leading a full life with a healthy amount of both self esteem and self worth.

Litteratur

Udgivelser

- Bank, M. (2016). Enacting (post) psychological standards in social work: From regimes of visibility to user-driven standards and affective subjectification. *Theory & Psychology*, 26(2), 202-222
- Bank, M. & Nissen, M. (2016). Brugerdrevne standarder i socialt arbejde, i: Tæller vi det, der tæller?- Målstyring og standardisering i arbejdslivet, (red) Andersen, M. F. & Tanggaard, L. *Moderne Arbejdsliv (Klim)*.
- Bauman, Z. (2001). Critique - Privatized and disarmed, i: Zygmunt Bauman "The individualized Society"
- Boland, T. & Petersen, A. (2015). Den pragmatiske kritiksociologi, i: M. H. Jacobsen, & A. Petersen (Red.), *Kritik: Klassiske og kontemporære sociologiske perspektiver*, Hans Reitzels Forlag.
- Danneris, Sophie (2016). Er du klar til at arbejde? Beskæftigelsesindsatsen set fra et borgerperspektiv i: *Social Årsrapport 2016*
- Danneris, S., & Dall, T. (2017). Meningsfuldhed i beskæftigelsesindsatsen. Uden for Nummer, (34), 38-47
- Danneris, S., Dall, T., Caswell, D., & Olesen, S. P. (2017). *Spot på samtalen*. København: Væksthusets Forskningscenter.
- Duus, Gitte, Husted, Mia, Kildedal, Karin, Lauersen, Erik & Tofteng, Ditte (red.) (2012). *Aktionsforskning - en grundbog*, Samfunds litteratur
- Gulddal, Jesper & Møller, Martin (red.) (1999). *Hermeneutik - en antologi om forståelse*, Gyldendal
- Hasenfeld, Yeheskel (1987). Power in social work practice, *Social Service Review*, 61(3)
- Honneth, Axel (1992/2006). *Kamp om anerkendelse*, Hans Reitzels Forlag
- Honneth, Axel (1990/2003). *Behovet for anerkendelse*, en tekstsamling, Hans Reitzels Forlag

Jungk, Robert & Müllert R. Norbert (1981/1989). Håndbog i Fremtidsværksteder, Politisk Revy

Juul, Søren (2012): Nyere kritisk teori, i: Samfundsvidenskabernes videnskabsteori (red.) Juul, Søren & Bransholm Pedersen, Kirsten, Hans Reitzels Forlag

Kvale, Steinar & Svend Brinkmann (2009): Interview - Introduktion til et håndværk. 2. udgave. Hans Reitzels Forlag, København 2009.

Manning, S. S. (1997): The Social Worker as Moral Citizen: Ethics in Action, i: Social Work, nr. 42(3)

Monrad, M., & Grünfeld, M. (2017). Kritisk samfundsvidenskab og social forandring i velfærdsstatens frontlinje, i: Social Kritik, nr. 149

Møss, Sarah (2016). Derfor videndeling – et kritisk teoretisk perspektiv på den manglende inddragelse af borgerens meninger inden for social arbejde

Nielsen, Henrik K. (2006): Kultur- og samfundskritikkens aktualitet, i: Kritik som deltagelse, Forlaget Klim

Nielsen, M. H. (2014). Nytteaktiveringens retfærdiggørelse: Et pragmatisk sociologisk blik på aktivering af arbejdsløse, i: Dansk Sociologi, 25(1)

Nielsen, Kurt Aagaard & Nielsen, Birger Steen (2006). En menneskelig natur - Aktionsforskning for bæredygtighed og politisk kultur, Frydenlund

Nielsen, Kurt Aagaard & Nielsen, Birger Steen (2007). Demokrati og naturbeskyttelse - dannelse af borgerfællesskaber gennem social læring - med Møn som eksempel, Frydenlund

Nielsen, Kurt Aagaard & Nielsen, Birger Steen (2005). Kritisk-utopisk aktionsforskning - demokratisk naturforvaltning som kollektiv dannelsesproces, i: Psykologiske & pædagogiske metoder - kvalitative og kvantitative forskningsmetoder i praksis, red. Jensen, Torben B & Christensen, Gerd, Roskilde Universitetsforlag

Nielsen, Kurt Aagaard, Nielsen, Birger Steen & Olsén, Peter (2006): Deltagelse som kritik, i: Kritik som deltagelse, Forlaget Klim

Nørgaard, Britta (2016). Honneth – anerkendelse og tingsliggørelse. Medaljen har både en forside og en bagside!, i: Tidsskrift for Socialpædagogik,

Petersen, A., & Jacobsen, M. H. (2015). Kritik som sociologisk genstandsfelt og udtryksform. om klassiske og kontemporære sociologiske perspektiver på kritik, i: M. H. Jacobsen, & A. Petersen (red.), Kritik: Klassiske og kontemporære sociologiske perspektiver. Hans Reitzels Forlag.

Willig, R. (2003). Honneths socialfilosofiske position, i: Axel Honneth, Behovet for anerkendelse, Hans Reitzels Forlag

Willig, R. (2014). Statushierarkiernes normative gradueringer, i: Social Kritik, nr. 140

Links

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=197036>